

Oriëntatiepunten voor straftoemeting en LOVS-afspraken

Oriëntatiepunten voor straftoemeting en LOVS-afspraken

Bijgewerkt: juli 2026

Verantwoording

Het LOVS (Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht, voorheen Landelijk overleg van voorzitters van de strafsectoren van de gerechtshoven en de rechtbanken) heeft in 1998 een eerste aanzet gegeven om consistentie in de straftoemeting te bevorderen. Besloten is om in de loop van de tijd voor een aantal vaak voorkomende delicten een strafmaat (oriëntatiepunt) aan te geven waarop de rechter zich kan oriënteren bij de oplegging van de straf.

Oriëntatiepunten komen tot stand na een inventarisatie van de praktijk van de straftoemeting en na consultatie van alle gerechten. De oriëntatiepunten worden op voorstel van de Commissie Rechtseenheid door het LOVS vastgesteld. In 2016 zijn aan de bestaande oriëntatiepunten voor straftoemeting nieuwe oriëntatiepunten voor berechting op grond van het jeugdstrafrecht toegevoegd. Deze oriëntatiepunten worden voorbereid door de Expertgroep jeugdrechters en vervolgens door het LOVS vastgesteld, nadat de Commissie Rechtseenheid is gehoord. Na vaststelling worden zij gepubliceerd op de website www.rechtspraak.nl.

De oriëntatiepunten worden voorafgegaan door een inleiding. Daarna volgen enkele algemene oriëntatiepunten en daarna de oriëntatiepunten per delict.

De oriëntatiepunten voor berechting op grond van het jeugdstrafrecht worden voorafgegaan door een aantal opmerkingen waarmee de (kinder)rechter bij de straftoemeting rekening kan houden.

Naast deze instrumenten ter bevordering van de rechtseenheid in de strafoplegging is in de loop der jaren door het LOVS een aantal afspraken ter bevordering van de rechtseenheid gemaakt. Voorbeelden daarvan zijn de afrondingsregels bij geldboetes, de normbedragen voor de schadevergoeding wegens “ten onrechte” in verzekering of voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd, de standaardvergoedingen voor kosten rechts-bijstand en de tabellen vervangende hechtenis bij geldboetes en gijzeling bij schadevergoedingsmaatregelen en vervangende hechtenis bij taakstraffen. Deze LOVS-afspraken zijn eveneens in dit document opgenomen. Ook daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen LOVS-afspraken voor berechting op grond van het volwassenenstrafrecht en voor berechting op grond van het jeugdstrafrecht. Voor zover geen aparte LOVS-afspraken voor berechting op grond van het jeugdstrafrecht zijn opgenomen, kan worden aangesloten bij de LOVS-afspraken voor de berechting op grond van het volwassenenstrafrecht.

Om te bevorderen dat de oriëntatiepunten en LOVS-afspraken voldoende blijven aansluiten bij de praktijk worden zij periodiek geëvalueerd.

Het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak is verantwoordelijk voor het publiceren van de (geactualiseerde) oriëntatiepunten en LOVS-afspraken.

Inhoudsopgave

Inleiding

9

Algemene oriëntatiepunten voor straftoemeting

Meerdaadse samenloop	11
Recidive	13
Deelneming, poging en voorbereiding	15
Strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden	16

Overzicht oriëntatiepunten voor straftoemeting en LOVS-afspraken meerderjarigen

Wetboek van Strafrecht		19
Art. 141 Sr	openlijke geweldpleging	19
Art. 197 Sr	onwettig verblijf	19
Art. 197a lid 1 Sr	mensensmokkel	20
Art. 207 Sr	meineed	20
Art. 231 lid 2 Sr	bezit vals paspoort	21
Art. 232/234/311/326 Sr	skimmen	21
Art. 242 (oud) Sr	verkrachting	21
Art. 248b (oud) Sr	ontucht met een minderjarige tegen betaling	22
Art. 252 Sr (art. 240b (oud) Sr)	kinderporno	22
Art. 266 Sr	belediging	23
Art. 273f Sr	mensenhandel in geval van (oogmerk van) seksuele uitbuiting	23
Art. 285 Sr	bedreiging	25
Art. 300 Sr	eenvoudige mishandeling	26
Art. 302 Sr	zware mishandeling	26
Art. 310-312 Sr	winkeldiefstal	28
Art. 310-312 Sr	diefstal van vervoermiddelen	28
Art. 310-312 en 317 Sr	zakkenrollerij, tasjesroof en straatroof	29
Art. 310-311 Sr	inbraak/insluiping	29
Art. 311/157 Sr	ram- en plofkraak	30
Art. 312 en 317 Sr	overval	31

Wegenverkeerswet 1994		32
Art. 6 WVV1994	veroorzaken verkeersongeval	32
Art. 8 WVV1994-alcohol	rijden onder invloed van alcohol	33
	- auto's en motoren	33
	- brom- en snorfietsen, gehandicaptenvoertuigen met motor	33
	- fietsen, gehandicaptenvoertuigen zonder motor	34
	- auto's en motoren beginnend bestuurder c.q. zonder rijbewijs	34
	- brom- en snorfietsen beginnend bestuurder c.q. zonder rijbewijs	34
Art. 8 WVV 1994-drugs	rijden onder invloed van drugs	35
	- auto's en motoren	35
	- brom- en snorfietsen, gehandicaptenvoertuigen met motor	35
Art. 9 lid 1 WVV1994	besturen van een motorrijtuig tijdens een ontzegging van de rijbevoegdheid	36
Art. 9 lid 2 WVV1994	besturen van een motorrijtuig in geval van een (gedeeltelijk) ongeldig verklaard rijbewijs	36
Art. 163 WVV1994	weigeren ademanalyse/bloedonderzoek verdenking rijden onder invloed alcohol/drugs	37
Opiumwet		38
Art. 2 onder A Opiumwet	in- en uitvoer harddrugs	38
Art. 2 onder B Opiumwet	dealen van harddrugs vanuit een pand en/of op straat	39
Art. 2 onder B en D Opiumwet	telen, bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren en vervaardigen harddrugs	39
Art. 2 onder C Opiumwet	aanwezig hebben harddrugs	40
Art. 3 onder B Opiumwet	hennepkwekerijen	41
Art. 3 onder C Opiumwet	aanwezig hebben softdrugs	41
Wet Wapens en Munitie		42
Art. 26/31 WWM	een (hand)vuurwapen, automatisch vuurwapen of explosief voorhanden hebben en overdragen	42
Art. 13 WWM	een categorie I wapen voorhanden hebben, dragen en overdragen	42
Art. 26/31 WWM	een categorie II en III wapen voorhanden hebben en overdragen	42
Art. 27/31 WWM	een categorie IV wapen dragen of overdragen aan een minderjarige	43
Art. 26/31 WWM	voorhanden hebben en overdragen munitie	43
Fraude		44
Diversen	Fraude	44

LOVS-afspraken		45
Art. 22c en 22d Sr	(vervangende hechtenis bij) oplegging taakstraf	45
Art. 23 Sr	afrondingsregels bij geldboetes	45
Art. 24c/36f Sr	vervangende hechtenis bij geldboete en gijzeling bij schadevergoedingsmaatregel	46
Art. 27 Sr	afrek voorarrest bij oplegging taakstraf en geldboete	47
Art. 27 Sr	berekening afrek voorarrest	47
Art. 36e Sr	berekening opbrengst hennepsteelt	48
Art. 36e lid 11 Sr	bepalen duur gijzeling bij opleggen ontnemingsmaatregel	48
Art. 36e Sr/6:6:25 Sv	tabel gijzeling	48
Art. 36f Sr	wettelijke rente en schadevergoedingsmaatregelen	49
Art. 37a Sr	terbeschikkingstelling	49
Art. 30-34 Sv	verstrekking bandopnamen van de terechtzitting	50
Art. 533 Sv	schadevergoeding bij vrijheidsbeneming	50
Art. 529/530/533 Sv	vergoeding verzoeken art. 529, 530 en 533 Sv	51
Art. 530 Sv	vergoeding reistijd/-kosten en wachttijd raadsman behandeling strafzaak	51
Art. 530 Sv	geen vergoeding reiskosten raadsman bij behandeling verzoekschrift	52
Art. 6:6:21 Sv	omzetting vrijheidsstraf in taakstraf (TUL)	52
Art. 164 lid 9 WvW1994	schadevergoeding invorderen en/of inhouden rijbewijs	53

Legenda

GS: gevangenisstraf

TS: taakstraf

ov: onvoorwaardelijk

vw: voorwaardelijk

Met geldboetes wordt een onvoorwaardelijke geldboete bedoeld.

Overzicht oriëntatiepunten voor straftoemeting en LOVS-afspraken jeugd

Wetboek van Strafrecht		56
Art. 137c en d Sr	(aanzetten tot) discriminatie	56
Art. 141 Sr	openlijk geweld	56
Art. 157 Sr	brandstichting	56
Art. 180 Sr	wederspanningheid	57
Art. 184 Sr	niet voldoen aan ambtelijk bevel	57
Art. 188 Sr	valse aangifte	57
Art. 209 Sr	uitgeven/in voorraad hebben etc. vals/vervalst geld	57
Art. 213 Sr	uitgeven vals of vervalst geld	58
Art. 225 Sr	valsheid in geschrift	58
Art. 239 (oud) Sr	schennis	58
Art. 242-245 (oud) Sr	verkrachting	58
Art. 246-247 (oud) Sr	aanranding, ontucht met kind <16 jr	59
Art. 266 Sr	belediging	59
Art. 267 jo 266 Sr	belediging ambtenaar in functie	59
Art. 285 Sr	bedreiging	60
Art. 300 Sr	mishandeling	60
Art. 302 Sr	zware mishandeling	61
Art. 310-311 Sr	diefstal (in vereniging)	60
Art. 311 Sr	diefstal met braak of verbreking (in vereniging)	61
Art. 312-317 Sr	diefstal met geweld (straatroof)/afpersing	61
Art. 321 Sr	verduistering	62
Art. 322 Sr	verduistering in dienstbetrekking	62
Art. 326 Sr	oplichting	62
Art. 350 Sr	vernietiging (waaronder graffiti)	63
Art. 416 Sr	opzetheling	63
Art. 417bis Sr	schuldheiling	63
Art. 417 Sr	gewoonteheling	63
Wegenverkeerswet 1994		64
Art. 7 WVV1994	doorrijden na aanrijding	64
Art. 8 WVV1994	rijden onder invloed	64
Art. 163 WVV1994	weigeren onderzoek art. 8 lid 2 WVV1994	65
Art. 11 WVV1994	joyriding	65

Opiumwet		66
Art. 2 onder C Opiumwet	aanwezig hebben harddrugs	66
Art. 3 onder C Opiumwet	aanwezig hebben softdrugs	66
Wet Wapens en Munitie		67
Art. 13/26/31 WWM	voorhanden hebben en overdragen (vuur)wapen	67
LOVS-afspraken jeugd		68
Art. 27 Sr	berekening aftrek voorarrest	68
Art. 77m Sr	aftrek voorarrest bij taakstraffen	68
Art. 77n Sr	vervangende jeugddetentie bij oplegging taakstraf	68
Art. 36f Sr	vervangende jeugddetentie of gijzeling bij schadevergoedingsmaatregel	69
Art. 77/36f Sr	wettelijke rente en schadevergoedingsmaatregelen	69
Art. 36e lid 11 Sr	bepalen duur gijzeling bij opleggen ontnemingsmaatregel	69
Art. 36e Sr/ 6:6:25 Sv	tabel gijzeling	70
Art. 36e Sr	berekening opbrengst hennepsteelt	70
Art. 30-34 Sv	verstrekken bandopnamen van de terechtzitting	71
Art. 529/530/533 Sv	vergoeding verzoeken art. 529, 530 en 533 Sv	71
Art. 530 Sv	vergoeding reistijd/-kosten en wachttijd raadsman behandeling strafzaak	71
Art. 530 Sv	geen vergoeding reiskosten raadsman bij behandeling verzoekschrift	71
Art. 533 Sv	schadevergoeding bij vrijheidsbeneming	71
Art. 6:6:21 Sv	omzetting vrijheidsstraf in taakstraf (TUL)	72

Legenda

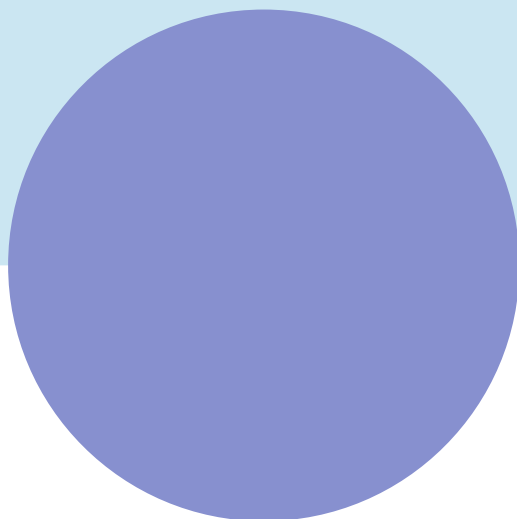
JD: jeugddetentie

TS: taakstraf

ov: onvoorwaardelijk

vw: voorwaardelijk

Algemeen

Inleiding

Rechterlijke oriëntatiepunten voor straftoemeting

Maatwerk

De strafrechter heeft in Nederland een ruime beslissingsvrijheid bij de beoordeling of aan een verdachte een straf moet worden opgelegd en zo ja, welke. In de wet wordt volstaan met het aangeven van grenzen van die beslissingsvrijheid, door per delict een strafmaximum te stellen en in bepaalde gevallen een verbod te stellen op het alleen opleggen van een taakstraf. De ruim getrokken grenzen van de wet stellen de rechter in staat om bij het bepalen van de straf met alle relevante omstandigheden van het concrete geval rekening te houden, zodat maatwerk kan worden geleverd.

De relevante omstandigheden van elke zaak

Het bepalen van een straf is geen rekensom van afzonderlijke elementen. De strafrechter werkt ook niet met algoritmes. Een eerste belangrijke omstandigheid die bij de straftoemeting een rol speelt is de ernst van het feit. De ene mishandeling is de andere niet. Een andere belangrijke omstandigheid bij de straftoemeting is de persoon van de verdachte. Zo kan de rechter aanleiding zien om hoger te straffen wanneer de verdachte eerder voor (vergelijkbare) strafbare feiten is veroordeeld (recidive). Anderzijds kan de rechter rekening houden met eventuele psychische problemen van de verdachte, ook wanneer er niet per se sprake is van verminderde toerekeningsvatbaarheid. Ook de persoon van het slachtoffer is van belang bij de straftoemeting. Als het slachtoffer bijzonder kwetsbaar is, kan daarin een grond voor strafverzwaring worden gezien. Een eigen aandeel van het slachtoffer in de gebeurtenis (provocatie) kan weer aanleiding geven voor strafmatiging. Verder komt belang toe aan het doel van de straf. De bekendste strafdoelen zijn normhandhaving, vergelding en preventie. Als de nadruk volgens de rechter moet komen te liggen op het voorkomen van herhaling, dan kan dit aanleiding vormen een (gedeeltelijk) voorwaardelijke straf op te leggen met bijvoorbeeld bijzondere voorwaarden, zoals het volgen van een behandeling of een contact- en locatieverbod.

Rechtseenheid

Naast het belang dat de rechter in elke concrete zaak maatwerk kan leveren, is er het belang van de rechtseenheid. Ten behoeve van die rechtseenheid zijn er binnen de rechtspraak gemeenschappelijke "vertrekpunten van denken" geformuleerd. Daarmee wordt bevorderd dat rechters bij de straftoemeting uitgaan van dezelfde uitgangspunten. Deze vertrekpunten voor straftoemeting worden in de praktijk aangeduid als de zogenoemde "LOVS-oriëntatiepunten". Hoewel deze oriëntatiepunten niet bindend zijn, is het wel de bedoeling dat zij door de rechter bij de oordeelsvorming in individuele zaken worden betrokken.

De oriëntatiepunten zijn geformuleerd op basis van beslissingen van rechters in het verleden. Ze beschrijven dus de bestaande praktijk en staan de rechtsontwikkeling niet in de weg. Periodiek wordt geëvalueerd of zij nog voldoende aansluiten bij de praktijk.

Vertrekpunten

De LOVS-oriëntatiepunten zijn, zoals uit het voorgaande volgt, geen harde normen maar uitgangspunten voor de strafsoort en strafmaat. Soms zijn bij een oriëntatiepunt voor een bepaald strafbaar feit specifieke omstandigheden vermeld die van belang zijn bij het bepalen van de op te leggen straf. Zij kunnen aanleiding geven zwaarder of juist lichter te straffen. Er zijn ook meer algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden die bij heel veel strafbare feiten aan de orde kunnen zijn. Het karakter van vertrekpunten brengt mee dat de rechter er niet aan gebonden is. De rechter levert maatwerk en kan in een strafzaak, op grond van de bijzondere omstandigheden van het concrete geval, een andere straf opleggen dan het vertrekpunt uit de oriëntatiepunten. Voor de doorontwikkeling van de oriëntatiepunten is het belangrijk dat de rechter in de strafmotivering aandacht besteedt aan die bijzondere omstandigheden.

Algemene oriëntatiepunten en oriëntatiepunten voor specifieke delicten

Naast oriëntatiepunten voor specifieke delicten, zoals winkeldiefstal of rijden onder invloed, zijn er algemene oriëntatiepunten. Deze algemene oriëntatiepunten geven de vertrekpunten weer voor hoe om te gaan met:

- een strafbaar feit dat is gepleegd door meer dan één persoon (deelname) of meerdere strafbare feiten die gepleegd zijn door één verdachte (meerdaadse samenloop),
- niet voltooide strafbare feiten (poging en voorbereiding) en
- een verdachte die al eens eerder is veroordeeld (recidive).

Straftoemeting in de praktijk

De rechter gaat bij de straftoemeting meestal zo te werk dat hij eerst op grond van de ernst van het strafbare feit vaststelt welke straf als vertrekpunt moet worden genomen. Dit vertrekpunt wordt gebaseerd op straffen die in soortgelijke zaken met vergelijkbare feiten en omstandigheden zijn opgelegd. Als er een oriëntatiepunt beschikbaar is, zal dat in de regel het vertrekpunt zijn. Vervolgens beoordeelt de rechter of er bijzondere omstandigheden zijn die aanleiding geven om van dit vertrekpunt naar boven of naar beneden af te wijken. Naast omstandigheden die met het strafbare feit en het slachtoffer te maken hebben, kan het daarbij ook gaan om persoonlijke omstandigheden van de verdachte. Ook het strafdoel dat in de concrete zaak voorop wordt gesteld kan aanleiding geven om anders te straffen. Zo zal in de ene zaak de nadruk liggen op strafdoelen als vergelding en afschrikken (generale preventie) terwijl in een andere zaak de nadruk ligt op het voorkomen van herhaling (speciale preventie) en in dat verband het belang om bijvoorbeeld een behandeling die de verdachte inmiddels volgt voor zijn verslavingsproblemen niet te doorkruisen met het opleggen van een gevangenisstraf.

Uiteindelijk beoordeelt de rechter of het resultaat van de weging van de verschillende relevante omstandigheden 'evenredig' is (de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit). Het komt erop neer dat de rechter controleert of niet een zwaardere straf wordt opgelegd dan strikt nodig en redelijk is. De rechter let bij dit alles ook op de eis van het openbaar ministerie en op wat door de verdediging naar voren is gebracht. Soms kan er zelfs dan aanleiding zijn om toch nog anders te straffen omdat er sprake is van onrechtmatig overheidshandelen of van een te lange duur van de procedure zonder dat dit aan de verdachte te wijten is.

Jeugd

Wat in deze inleiding is beschreven, geldt in beginsel ook voor zaken van minderjarige verdachten (en meerderjarige verdachten die worden berecht met toepassing van het jeugdstrafrecht). Dat geldt – afgezien van de lijst met algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden, die ook in zaken van minderjarige verdachten van toepassing is – niet zonder meer voor de hierna beschreven algemene oriëntatiepunten (vgl. art. 77gg Sr). Wat betreft de oriëntatiepunten voor specifieke delicten wordt onderscheid gemaakt tussen meerderjarigen en jeugdigen. In de oriëntatiepunten voor jeugdigen, die worden voorafgegaan door een eigen, aanvullende inleiding, komt het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht tot uitdrukking. Het belang van de jongere vormt steeds een eerste overweging van de rechter, en het primaire strafdoel is steeds pedagogisch van aard. Bij de totstandkoming van oriëntatiepunten voor jeugdigen speelt – anders dan bij de totstandkoming van oriëntatiepunten voor meerderjarigen – normstelling meer een rol.

Algemene oriëntatiepunten voor straftoemeting

Meerdaadse samenloop

1. Bij gelijktijdige berechting van meerdere als misdrijven bewezen verklaarde feiten wordt onderscheid gemaakt naar gelang er sprake is van één feitencomplex dan wel van meer feitencomplexen.

2. Gaat het om een feitencomplex dat te herleiden is tot één gedraging/verwijt (al dan niet gekwalificeerd als eendaadse samenloop, voortgezette handeling of meerdaadse samenloop), dan wordt bij de straftoe-meting het zwaarste feit tot uitgangspunt genomen. Voor zover de andere feiten daarnaast extra onderdelen kennen, worden deze gezien als strafverzwarende omstandigheden. Hiervan is sprake indien één feitelijk gebeuren in de tenlastelegging en bewezenverklaring is 'opgeknipt' in diverse delicten (bijvoorbeeld een wederrechtelijke vrijheidsberoving, verkrachting, bedreiging en mishandeling). Er wordt in dat geval dus niet een 'optelsom' gemaakt van al deze samenhangende feiten.

3. Is er sprake van meerdere feitencomplexen voortvloeiend uit verschillende, losstaande gedragingen, dan wordt eerst beoordeeld welke straf voor elk feit afzonderlijk zou zijn opgelegd als de feiten niet gelijktijdig zouden zijn berecht. De straffen kunnen in beginsel worden opgeteld. De uiteindelijke straf wordt vervolgens (binnen de grens van het wettelijk strafmaximum) op basis van het totaalbeeld van de zaak aangepast voor zover dit nodig is om tot een straf te komen die gepast en niet-disproportioneel is. Daarbij kunnen de volgende factoren en overwegingen van belang zijn.
 - a. **De al dan niet gelijksoortigheid van de feiten**
Bij ongelijksoortigheid van de feiten kan minder reden tot matiging worden gezien dan bij gelijksoortigheid. Gelijksoortigheid van feiten kan aanleiding geven voor matiging vanwege een afnemend strafnut. Daarvan zal vooral sprake zijn bij first offenders waarbij de nadruk ligt op het strafdoel speciale preventie.
 - b. **Het aantal feiten**
Het verlengde van het voorgaande (afnemend strafnut, strafdoel) ligt dat naarmate het om een groter aantal feiten gaat, matiging van de (totaal)straf in de rede ligt.
 - c. **De relatieve ernst van de feiten**
Bij een samenstel van feiten van onderscheiden ernst, wordt de straf vooral bepaald door de meer ernstige feiten. De daarbij gevoegde minder ernstige feiten leggen dan verhoudingsgewijs minder (of geen) gewicht in de schaal. Dat geldt ook voor ad informandum gevoegde feiten.
 - d. **De al dan niet gelijksoortigheid van op te leggen straffen**
Het kan zijn dat voor de feiten verschillende strafsoorten in aanmerking komen. Daarbij horen verschillen in zwaarte die voor het totaalbeeld van belang kunnen zijn. Hierbij valt te denken aan een gevangenisstraf of een taakstraf voor een diefstal of het aanwezig hebben van verdovende middelen en een geldboete voor het rijden onder invloed.

4. Terwijl aan de cumulatie van vrijheidsstraffen door de wet grenzen zijn gesteld (art. 57 Sr), is dat niet het geval bij de taakstraf en de geldboete.

Het wettelijk maximum van 240 uur voor een taakstraf geldt per bewezen verklaard feit en niet voor de strafoplegging als geheel (HR 28 november 2006, [ECLI:NL:HR:2006:AY8324](#), HR 13 september 2022, [ECLI:NL:HR:2022:1191](#)). In gevallen waarin de bij samenloop van feiten op te leggen taakstraf de duur van 240 uur mag overschrijden, mag de vervangende hechtenis de in art. 22d lid 3 Sr genoemde duur van vier maanden ook overschrijden. De duur van de taakstraf en de daaraan verbonden vervangende hechtenis moeten in een redelijke verhouding staan tot (onder meer) de ernst van de betreffende feiten, waarbij tevens van belang is dat de verdachte de taakstraf moet kunnen voltooien binnen de in art. 6:3:1 Sv genoemde termijn (HR 9 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:566](#)).

Bij de oplegging van één (gecumuleerde) geldboete als straf voor meerdere misdrijven, moet voor het totaal zowel de proportionaliteit als de draagkracht van de verdachte in aanmerking worden genomen.

5. In een aantal gevallen verdient het bij losstaande feiten aanbeveling in de strafmotivering in te gaan op de straf die voor een specifiek feit passend wordt geacht, ook als uiteindelijk één straf wordt opgelegd. Daarbij kan worden gedacht aan zaken waarbij sprake is van slachtoffers.

6. In geval van art. 63 Sr vindt het voorgaande eveneens toepassing.

Toelichting

In het Wetboek van Strafrecht (Sr) en met name de rechtspraak van de Hoge Raad worden fijnzinnige definities en afgrenzingen gegeven van begrippen als 'feit', 'eendaadse samenloop', 'voortgezette handeling' en 'meerdadse samenloop'. Het is mede daardoor in de praktijk soms lastig om aan meerdere bewezen verklaarde feiten de juiste kwalificatie en samenloopregeling te verbinden.

Kerngedachte

In gevallen waarin een verdachte bij één en dezelfde einduitspraak wordt veroordeeld wegens meerdere misdrijven is de regeling van art. 57 Sr voor meerdadse samenloop van toepassing. Deze regeling geeft de buitengrens aan. Binnen die grens heeft zich een straftoemetingspraktijk ontwikkeld waarvan de belangrijkste elementen in het oriëntatiepunt zijn neergelegd. Er is geen sprake van een min of meer eenvoudige optelsom van de straffen die per misdrijf als vertrekpunt gelden. Het voornaamste uitgangspunt is – ook hier – dat de uiteindelijke straf of het totaal aan straffen (niet dis)proportioneel moet zijn aan wat het totaalbeeld van de misdrijven zou kunnen worden genoemd (het beginsel van evenredigheid).

Recidive

1. Als de verdachte voorafgaand aan het nieuwe strafbare feit onherroepelijk tot straf is veroordeeld voor **soortgelijke feiten**, kan dit – afhankelijk van het tijdsverloop sindsdien en de ernst van het delict – als strafverzwarende omstandigheid bij de strafoplegging in aanmerking worden genomen, ook buiten de gevallen als bedoeld in de artt. 43a en 43b Sr. Het gewicht van de recidive zal afhangen van en samenhangen met het gewicht van andere relevante factoren. Naarmate het aantal eerdere veroordelingen groter is en de tijdsperiode waarbinnen de veroordelingen zijn uitgesproken korter, kan een zwaardere straf dan wel een straf van een zwaardere soort aangewezen zijn.
2. Onherroepelijke veroordelingen die vijf jaar of korter voor het begaan van het nieuwe feit zijn uitgesproken worden in beginsel ten nadele van de verdachte bij de strafoplegging in aanmerking worden genomen. Als daarvoor gronden aanwezig worden geacht, zal recidive ook buiten de tijdsperiode van vijf jaar in aanmerking kunnen worden genomen. Hierbij valt te denken aan recidive op het gebied van ernstige zeden-, gewelds- en levensdelicten.
3. Als de verdachte eerder onherroepelijk is veroordeeld voor **ongelijksoortige feiten**, hoeft dat niet zonder meer tot strafverzwaring te leiden. Dat is echter ook niet uitgesloten als het delictgedrag van de verdachte in het verleden kennelijk uiting geeft aan een onverschilligheid voor regels en rechterlijke uitspraken en dat gedrag in het nieuwe delict wordt voortgezet.
4. Recidive kan ertoe leiden dat een straf van een zwaardere soort wordt opgelegd. In het bijzonder kan recidive tot gevolg hebben dat geen taakstraf maar een gevangenisstraf wordt opgelegd. Of dit het geval zal zijn, is – naast het bepaalde in art. 22b Sr – mede afhankelijk van de aard en ernst van de delicten, het aantal bij de eerdere veroordeling opgelegde uren taakstraf, het tijdsverloop sinds de eerdere veroordeling en de consequenties van de oplegging van een vrijheidsstraf voor de verdachte. De afweging kan ook leiden tot een combinatie een (deels) onvoorwaardelijke gevangenisstraf en een taakstraf.

Toelichting

Hiervoor worden enkele algemene vertrekpunten weergegeven voor de weging van een eerdere veroordeling bij het bepalen van de straf in een nieuwe zaak. Enkele op specifieke delicten toegesneden oriëntatiepunten bevatten concrete uitgangspunten voor de weging van recidive. Voor zover niet in een oriëntatiepunt voor een specifiek delict met recidive rekening is gehouden, kan aansluiting worden gezocht bij de vertrekpunten in dit algemene oriëntatiepunt.

Grond voor (eventuele) strafverzwaring bij recidive

In de praktijk wordt er in de regel van uitgegaan dat recidive tot oplegging van een zwaardere straf kan leiden. In het oriëntatiepunt is aansluiting gezocht bij de algemene recidivebepaling van art. 43a Sr. De rechtvaardiging voor strafverzwaring is vooral dat de verdachte zich niets of te weinig heeft aangetrokken van de eerdere veroordeling die onherroepelijk was op het moment van het (nieuwe) bewezen verklaarde feit. Dit speelt met name als het gaat om gelijksoortige delicten. De rechter is uiteraard niet verplicht tot strafverzwaring. Er kan aanleiding zijn om te menen dat een zwaardere straf niet nodig is in het belang van preventie of soms zelfs contraproductief zou kunnen zijn, bijvoorbeeld omdat de persoonlijke omstandigheden van de verdachte sinds het begaan van het nieuwe delict wezenlijk zijn veranderd.

Tijdsverloop

Bij het (al dan niet) meewegen van recidive kan rekening worden gehouden met de ouderdom van de strafbare feiten waarvoor iemand eerder onherroepelijk is veroordeeld. Zo zal een eerdere onherroepelijke veroordeling voor een strafbaar feit van geringe ernst van langer geleden minder gewicht in de schaal leggen dan een recente onherroepelijke veroordeling die de verdachte er kennelijk niet van heeft weerhouden opnieuw een soortgelijk strafbaar feit te plegen. In algemene zin kan de rechter ervan uitgaan dat sprake is van relevante recidive indien een verdachte binnen vijf jaar voor het plegen van het nieuwe feit voor een soortgelijk delict onherroepelijk is veroordeeld. Dat wil echter niet zeggen dat aan oudere veroordelingen geen betekenis toekomt. Afhankelijk van de aard van het delict en de zwaarte van de eerder opgelegde straf kunnen langer geleden gepleegde feiten ook in aanmerking worden genomen. Daarbij valt te denken aan ernstige zedendelicten, ernstige geweldsdelicten en levensdelicten.

Al dan niet soortgelijke feiten

In de praktijk wordt belang gehecht aan het antwoord op de vraag of de eerdere veroordeling een gelijksoortig of ongelijksoortig feit betreft. Dit ligt ook in het verlengde van de wettelijke recidiveregeling van art. 43a Sr en de ratio van recidive als grond voor strafverhoging. Het gaat bij soortgelijke feiten in het algemeen om strafbare feiten die

vergelijkbare rechtsgoederen beschermen. Ook als eerdere delicten niet soortgelijk zijn, zullen eerdere onherroepelijke veroordelingen soms ten nadele van de verdachte bij de straftoemeting kunnen worden meegenomen. Sommige 'veelplegers' plegen bijvoorbeeld vele soorten delicten om aan geld en drugs te komen. De rode en strafverzwarende draad in het strafrechtelijke verleden is dan bijvoorbeeld het stelselmatig overlast veroorzaken voor de samenleving.

ISD, strafbeschikking en EU-veroordeling

Veroordelingen tot een ISD-maatregel en strafbeschikkingen kunnen worden gelijkgesteld met veroordelingen tot straf. De rechter mag ook rekening houden met veroordelingen door een strafrechter in een andere lidstaat van de EU wegens soortgelijke feiten.

Onherroepelijk

Als de rechter bij het opleggen van straf, ter nadere uitwerking van de persoonlijke omstandigheden van de verdachte, rekening houdt met een feit waarvoor de verdachte eerder is veroordeeld, moet die eerdere veroordeling **ten tijde van de strafoplegging** onherroepelijk zijn.

Als de rechter overweegt dat de verdachte ondanks een eerdere veroordeling zich er niet van heeft laten weerhouden opnieuw een strafbaar feit te plegen, wordt die omstandigheid alleen ten nadele van de verdachte bij de strafoplegging in aanmerking genomen indien de eerdere veroordeling **ten tijde van het plegen van het actuele feit** onherroepelijk was (HR 19 september 2017, [ECLI:NL:HR:2017:2391](#)).

Strafmotivering

Indien recidive als strafverzwarende omstandigheid in aanmerking wordt genomen, wordt dit als zodanig in de strafmotivering vermeld. Dit geldt ook indien, als gevolg van de strafverzwaring, een straf van een zwaardere modaliteit wordt opgelegd.

Deelneming, poging en voorbereiding

Deelneming

1. Medeplegen

- a. Ook bij de delicten waarbij medeplegen niet als een strafverzwarende omstandigheid in de wet is opgenomen, kan medeplegen strafverzwarend werken, met name als de gezamenlijkheid voor of bij het begaan van het feit wezenlijk is geweest.
- b. Als wel sprake is van medeplegen, maar niet van volledig gelijkwaardige bijdragen van de medeplegers aan het feit, kan bij de straftoemeting rekening worden gehouden met de omvang en het gewicht van de bijdrage van de verdachte (aandeel, intentie, intensiteit, initiatief, kwaliteit) en andere omstandigheden zoals de verdeelsleutel van de (beoogde) opbrengst. Dit geldt ook voor de zelfstandige delicten als bedoeld in de artt. 140 en 141 Sr. Bij de straftoemeting wordt ingezoomd op de feitelijke handelingen en mate van betrokkenheid.

2. Medeplechtigheid

Vertrekpunt voor de strafoplegging is twee derde deel van het vertrekpunt voor de pleger. Naarmate de bijdrage dichterbij die van een (mede)pleger komt, kan er echter reden zijn binnen de grens van het verlaagde wettelijk strafmaximum een hogere straf op te leggen. Is de medeplechtigheid beperkt gebleven tot een ondergeschikte handeling, dan kan worden gekozen voor een lager uitgangspunt dan twee derde van het uitgangspunt voor de pleger.

3. Uitlokking

Bij uitlokking van een feit kan als vertrekpunt voor een even zo zware zo niet zwaardere straf worden gekozen als voor de pleger. Van belang daarbij is in het bijzonder de intensiteit waarmee de uitlokker op de pleger heeft ingewerkt om zijn doel te bereiken. Welke uitlokkingsmiddelen zijn aangewend en op welke wijze is dit gebeurd? Daarbij kunnen ook factoren als het persoonlijk overwicht van de uitlokker en omstandigheden als de jonge leeftijd en een bijzondere kwetsbaarheid van de uitgelokte een rol spelen.

Poging en voorbereiding

1. Poging

Vertrekpunt is twee derde deel van het vertrekpunt voor de op te leggen straf bij het voltooide delict. Er kan rekening worden gehouden met de mate of het stadium van uitvoering van het delict. Naarmate bij de uitvoering van het feit de voltooiing van het delict dichterbij is genaderd, kan er reden zijn binnen de grens van het verlaagde wettelijk strafmaximum een hogere straf tot vertrekpunt te nemen. Naarmate het feit dichterbij het eerste stadium van uitvoering is gebleven, kan gekozen worden voor een lager uitgangspunt dan twee derde deel van het vertrekpunt voor het voltooide delict.

2. Voorbereiding

Vertrekpunt is de helft van het vertrekpunt voor de op te leggen straf bij het voltooide delict. Er kan rekening worden gehouden met de mate of het stadium van voorbereiding van het delict. Naarmate bij de voorbereiding van het feit de voltooiing van het delict, of de poging daartoe, dichterbij is genaderd, kan er reden zijn binnen de grens van het verlaagde wettelijk strafmaximum een hogere straf tot vertrekpunt te nemen. Naarmate het feit dichterbij het eerste stadium van voorbereiding is gebleven, kan gekozen worden voor een lager uitgangspunt dan de helft van het vertrekpunt voor het voltooide delict.

Toelichting

De oriëntatiepunten hiervoor zien op strafbare feiten waarbij sprake is van een vorm van deelneming, waarvan de bekendste 'medeplegen' en 'medeplechtigheid' zijn, of waarbij het voorgenomen delict niet is voltooid: poging en voorbereiding. Er worden enkele criteria en gezichtspunten aangereikt als vertrekpunten bij de straftoemeting.

Evenals bij medeplechtigheid wordt het redelijk geacht bij poging en voorbereiding de wettelijke maatstaf bij verlaging van de maximumstraf ook als uitgangspunt voor de straftoemeting in een concrete zaak te hanteren. Vervolgens is er ruimte om onderscheid te maken naar de mate van uitvoering dan wel voorbereiding van het delict en de daadwerkelijke betrokkenheid van de verdachte daarbij. Ook hier komt het aan op maatwerk.

Strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden

Enkele veelvoorkomende algemene strafverzwarende omstandigheden

Het feit is gepleegd door diverse **samenwerkende** personen.

Verdachte had een **groot aandeel** in het feit in vergelijking met anderen (een leidinggevende/ organiserende rol).

Er is sprake van bijzondere planning, organisatie en/of **professionaliteit** bij het plegen van het feit.

Verdachte heeft **een ander ertoe gebracht** het feit te plegen (ook als uitlokking niet is tenlastegelegd).

Er is sprake van een **lange periode/duur of hoge frequentie**.

Verdachte verkeerde in aanzienlijke mate onder **invloed** van alcohol of drugs.

De **gevolgen** zijn bijzonder ernstig of er zijn meerdere slachtoffers.

Verdachte heeft **beoogd ernstigere gevolgen** te bereiken dan die zich in feite door zijn handelen hebben voorgedaan.

Bij het plegen van het feit is een bijzonder ernstige mate van **geweld** gebruikt.

Verdachte heeft misbruik gemaakt van de weerloze of **kwetsbare** positie van een ander.

Verdachte heeft misbruik gemaakt van de **persoonlijke gegevens** van een ander.

Verdachte heeft misbruik gemaakt van een **vertrouwenspositie** en/of een **afhankelijkheidsrelatie**.

Verdachte heeft van het plegen van het feit (een) **opname(n) gemaakt** en/of de **opname(n) verspreid**.

Verdachte heeft gehandeld uit **racistische, discriminatoire** of andere daarmee vergelijkbare motieven.

Er is sprake van een bijzondere plaatselijke situatie waarbij de **openbare orde** ernstig is verstoord.

Er is sprake van een **delictpatroon** (maar geen recidive, zie daarvoor het algemene oriëntatiepunt).

De **proceshouding** van de verdachte geeft er uitdrukkelijk blijk van dat de verdachte (tegen beter weten in) de ernst van het feit en de gevolgen daarvan niet inziet dan wel in het geheel geen verantwoordelijkheid neemt. Hierin kan een reden worden gezien tot oplegging van een zwaardere straf. Dit is ook mogelijk als de proceshouding van de verdachte bewust onnodig kwetsend is voor slachtoffers of nabestaanden.

Enkele veelvoorkomende algemene strafmatigende omstandigheden

Verdachte had een **gering aandeel** in het feit in vergelijking met dat van anderen.

Er is sprake van een significante **provocatie** of verleiding van de kant van het slachtoffer.

Er is sprake van een **korte periode/duur of lage frequentie**.

Er is sprake van een geringe overschrijding van de voorwaarden voor de toepasselijkheid van een **strafuitsluitingsgrond**.

Verdachte heeft als gevolg van het feit zelf ook ernstig letsel of **schade** geleden.

Mediation tussen het slachtoffer en de verdachte heeft tot een overeenkomst geleid (art. 51h lid 2 Sv), waarbij het mede van de aard van de mediation en de inhoud van de overeenkomst afhankelijk is of daaraan in het kader van de straftoemeting gewicht wordt toegekend (HR 15 oktober 2024, ECLI:NL:HR:2024:1457)

Verdachte heeft zich **ingespannen** voor het alsnog **voorkomen** van gevolgen van het feit of voor het herstel van de gevolgen van het feit.

Verdachte heeft de door hem veroorzaakte **schade vergoed**.

Het feit kan als gevolg van een omstandigheid die zijn verstandelijke en geestelijke vermogens betreft de verdachte slechts in **verminderde mate** worden toegerekend.

De vooruitzichten voor **resocialisatie**; verdachte heeft de bereidheid getoond persoonlijke problemen aan te pakken en gedrag te veranderen, inclusief het aanpakken van drugs-, alcohol- of mentale gezondheidsproblemen.

Verdachte heeft een **positieve wending** aan zijn leven gegeven en heeft dat onderbouwd.

Verdachte of zijn familie zou door de straf welke bij wijze van uitgangspunt zou worden opgelegd als gevolg van bijzondere persoonlijke omstandigheden **ongewoon zwaar** worden **getroffen**. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een verdachte die de primaire of enige verzorger is van personen die van hem afhankelijk zijn en als gevolg van een gevangenisstraf niet meer thuis kunnen wonen.

Er is (los van een eventuele schending van het recht op berechting binnen een redelijke termijn) sprake van een bijzonder lang **tijdsverloop**.

De omstandigheid dat de verdachte het plegen van het feit volledig heeft erkend of anderszins aan de opheldering heeft meegewerkt. Deze **proceshouding** kan aanleiding zijn om een lagere straf op te leggen. Bij die beoordeling en de bepaling van de omvang van een eventuele matiging kunnen onder meer het belang van de verklaring in het kader van de opsporing, het belang van de verklaring voor slachtoffers, het moment waarop de verklaring wordt afgelegd, en de aanwezigheid van (oprecht geacht) berouw relevante aspecten zijn.

Toelichting

Strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden kunnen volgen uit de wet, oriëntatiepunten of overigens uit de praktijk van de straftoemeting. Er zijn speciale aan bepaalde delicten verbonden strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden en meer algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden. Hiervoor wordt een aantal voorbeelden van deze algemene omstandigheden weergegeven die – voor zover daarmee niet al rekening is gehouden – aanleiding kunnen geven tot oplegging van een zwaardere straf of juist tot matiging van een straf (daaronder begrepen een zwaardere respectievelijk minder zware strafsoort). Het overzicht is niet uitputtend en de volgorde van omstandigheden is willekeurig. Er kunnen in het concrete geval ook nog andere omstandigheden zijn die aanleiding geven tot een hogere of lagere of andersoortige straf.

Meerderjarigen

LOVS-oriëntatiepunten meerderjarigen

Wetboek van Strafrecht

Art. 141 Sr openlijke geweldpleging

Omschrijving	Begaan tegen goederen	Begaan tegen personen
a. Openlijke geweldpleging door een reeks auto's te beschadigen of overige vernielingen aan te richten (ziet op situaties waarbij een groep mensen na het uitgaan een spoor van vernieling achterlaat)	60 uur TS ov	-
b. Openlijke geweldpleging tegen een voertuig van een gekwalificeerd slachtoffer (politieauto/ambulance)	60 uur TS ov	-
c. Openlijke geweldpleging zonder lichamelijk letsel	-	120 uur TS ov
d. Openlijke geweldpleging, lichamelijk letsel ten gevolge hebbend*	-	150 uur TS ov
e. Openlijke geweldpleging, zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebbend	-	6 maanden GS ov

* Bij lichamelijk letsel valt te denken aan een of meer builen, schrammen of blauwe plekken

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 141 Sr.

Toelichting

Publiek domein

Voor strafverzwaring kan aanleiding zijn als het feit is gepleegd tegen een slachtoffer in het kader van de uitoefening van werkzaamheden in het publieke domein.

Art. 197 Sr onwettig verblijf

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Onwettig verblijf	2 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#).

Toelichting

Recidive

De onvoorwaardelijke gevangenisstraf wordt telkens met één maand verhoogd (tot de maximale gevangenisstraf van zes maanden) voor elke keer dat de verdachte in een periode van vijf jaar voorafgaande aan het plegen van het nieuwe feit onherroepelijk veroordeeld is wegens art. 197 van het Wetboek van Strafrecht.

Hierbij dient in aanmerking te worden genomen dat de verhoging slechts zal worden toegepast indien er na de eerdere veroordeling(en) een redelijke periode is verstreken die de verdachte in staat heeft gesteld actie te ondernemen teneinde zijn/haar verblijf in Nederland te beëindigen. Als redelijke periode kan worden aangenomen een periode van drie tot zes maanden.

Meerdere overtredingen

Indien een verdachte meerdere overtredingen van art. 197 Sr wordt ten laste gelegd en er steeds slechts een korte periode is gelegen tussen die overtredingen, wordt een straf opgelegd alsof er één overtreding van art. 197 Sr is ten laste gelegd. Als korte periode wordt gedacht aan een periode van enkele weken.

Art. 197a lid 1 Sr mensensmokkel

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Mensensmokkel (hulp bij illegale toegang of doorreis)	3 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgrond(en) van art. 197a Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - strafverzwarend*:
 - extra groot profijt
 - bijzondere kwetsbaarheid gesmokkelden (kinderen, zwangere vrouwen)
 - inhumane omstandigheden (niet zijnde levensgevaar)
 - strafmatigend*:
 - gezinshereniging (zonder financieel oogmerk).

Toelichting

Meerdere gesmokkelden

Het oriëntatiepunt geldt per gesmokkelde. Bij meerdere gesmokkelden volgt er in beginsel een lineaire verhoging, dus wordt het oriëntatiepunt vermenigvuldigd met het aantal gesmokkelden. Bij de hoogte van de straf kan het afnemend strafnut een relevante omstandigheid zijn.

Cumulatie van strafverzwarende omstandigheden

Soms doet zich een cumulatie van (wettelijke) strafverzwarende omstandigheden voor, met name bij de commerciële mensensmokkel in georganiseerd verband: beroep of gewoonte maken en medeplegen van hulp bij binnen reizen of doorreizen uit winstbejag. Dit kan aanleiding zijn het uitgangspunt voor strafoplegging aanzienlijk te verhogen.

Art. 207 Sr meineed

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Meineed	3 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgrond van art. 207 Sr.

Art. 231 lid 2 Sr bezit vals paspoort

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Bezit vals paspoort	2 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwaringsgrond van art. 231 Sr.

Art. 232/234/311/326 Sr skimmen

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Geld opnemen met/gebruik maken van een valse bankpas met geskimde gegevens	3 maanden GS ov
b. Voorhanden hebben van skimapparatuur	9 maanden GS ov
c. Plaatsen van skimapparatuur	1 jaar GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwaringsgronden van art. 234/311/326 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - aantal locaties
 - aantal gedupeerden
 - hoogte benadelingsbedrag.

Art. 242 (oud) Sr verkrachting

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Verkrachting met een beperkte mate van dwang	24 maanden GS ov
b. Verkrachting met geweld of met een daarmee vergelijkbare mate van dwang	36 maanden GS ov
c. Verkrachting met ernstig geweld of met een daarmee vergelijkbare mate van dwang	48 maanden GS ov

Let op: Op 1 juli 2024 is de Wet seksuele misdrijven in werking getreden. Dit oriëntatiepunt ziet op art. 242 (oud) Sr.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting

(voor zover met deze factoren nog geen (althans onvoldoende) rekening is gehouden in de categorieën a, b of c):

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwaringsgronden van art. 248 (oud) Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - Bijzondere schadelijke gevolgen voor slachtoffer (bijv. ontmaagding, aanzienlijk geestelijk of lichamelijk letsel, besmetting(srisico), zwangerschap(srisico))
 - bijzondere vernederende setting
 - gebruik van een vuur-en/of steekwapen
 - nabije aanwezigheid derden, in het bijzonder kinderen.

Toelichting

Het oriëntatiepunt ziet op het eenmalig plegen van het delict.

In het oriëntatiepunt is gedifferentieerd naar de mate van dwang. De aard van de (seksuele) gedraging en de (daarmee gepaard gaande) mate van inbreuk op de lichamelijke en psychische integriteit kunnen aanleiding zijn van de uitgangspunten naar beneden of naar boven af te wijken.

Art. 248b (oud) Sr ontucht met een minderjarige tegen betaling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Ontucht met een minderjarige tegen betaling (16 of 17 jaar)	(korte) GS ov + 150 uur TS ov
b. Ontucht met een minderjarige tegen betaling (16 of 17 jaar), waarbij aannemelijk is dat er voor de verdachte aanwijzingen zijn dat sprake is van uitbuiting of minderjarigheid.	4 maanden GS ov

Let op: Op 1 juli 2024 is de Wet seksuele misdrijven in werking getreden. Dit oriëntatiepunt ziet op art. 248b (oud) Sr.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 248 (oud) Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - verdergaande handelingen (bijv. seks zonder condoom, anale seks e.d.).

Toelichting

Het oriëntatiepunt ziet op het eenmalig plegen van ontucht met een minderjarige waarbij sprake is van seksueel binnendringen.

Aanwijzingen voor uitbuiting

Bij het uitgangspunt voor de categorie onder b kan bij aanwijzingen voor uitbuiting gedacht worden aan prostitutie vanuit een ongebruikelijke plaats zoals een kelderbox of tijdens ziekte of zwangerschap, slechte hygiëne of aanwezig letsel.

Recidive

Bij soortgelijke recidive zal in de regel een onvoorwaardelijke gevangenisstraf het vertrekpunt van denken zijn.

Art. 252 Sr (art. 240b (oud) Sr) kinderporno

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Bezit/verwerven van kinderporno, zich door middel van een geautomatiseerd werk of met gebruikmaking van een communicatiedienst de toegang tot kinderporno verschaffen	6 maanden GS, waarvan een kort gedeelte ov, met bijzondere voorwaarden + 240 uur TS ov
b. Verspreiden, aanbieden, openlijk tentoonstellen, invoeren, doorvoeren, uitvoeren van kinderporno	1 jaar GS ov
c. Vervaardigen van kinderporno	2 jaar GS ov
d. Een beroep of gewoonte maken van het bezit van kinderporno	1 jaar GS ov
e. Een beroep of gewoonte maken van het verspreiden, aanbieden, openlijk tentoonstellen, invoeren, doorvoeren, uitvoeren van kinderporno	2 jaar GS ov
f. Een beroep of gewoonte maken van het vervaardigen van kinderporno	4 jaar GS ov

Let op: Op 1 juli 2024 is de Wet seksuele misdrijven in werking getreden, waarbij de wettelijke strafmaxima zijn verhoogd. Dit oriëntatiepunt is gebaseerd op de straftoemeting onder artikel 240b (oud) Sr.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 254 jo 245 Sr (248 (oud) Sr)

- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - aantal visuele weergaven
 - periode waarin een verzameling van visuele weergaven is opgebouwd
 - aard van het materiaal (bijv. gewelddadig, vernederend of zeer expliciete pose, aard van de afgebeelde seksuele handelingen, waaronder wel of niet seksueel binnendringen)
 - leeftijd slachtoffer(s)
 - aantal (potentiële) afnemers
 - professionaliteit (bijv. commercieel doeleinde, winstbejag, gebruik van speciale software of technieken)

Toelichting

Vervaardigen

Het vervaardigen van kinderporno kan diverse handelingen omvatten. Voor de straftoemeting is medebepalend de mate van betrokkenheid van de minderjarige bij het vervaardigen van het materiaal. Hierbij kan gedacht worden aan het moeten verrichten of ondergaan van seksuele handelingen, poseren, heimelijk filmen, samenstellen van kinderporno of virtuele productie.

Bij het vervaardigen van kinderporno zal daarnaast veelal sprake zijn van samenloop met andere zeden-delicten van het Wetboek van Strafrecht. De oriëntatiepunten zijn niet van toepassing op die samenloop.

Art. 266 Sr belediging

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Belediging	€ 210,--

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 267 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - de aard van de belediging en de mate waarin deze als kwetsend zal zijn ervaren
 - of er getuigen zijn geweest van de belediging.

Toelichting

Publiek domein

Voor strafverzwaring kan aanleiding zijn als het feit is gepleegd tegen een slachtoffer in het kader van de uitoefening van werkzaamheden in het publieke domein.

Art. 273f Sr mensenhandel in geval van (oogmerk van) seksuele uitbuiting

Omschrijving	Oriëntatiepunt	
a. Seksuele uitbuiting (art. 273f, lid 1, sub 4 Sr)*	Categorie I	korte GS ov en TS of 4 maanden GS ov
	Categorie II	14 maanden GS ov
	Categorie III	30 maanden GS ov
b. Faciliteren en voorbereiden van seksuele uitbuiting (art. 273f, lid 1, sub 1 Sr)**	Nog geen uitbuiting	1/3 van de onder a genoemde uitgangspunten
	Uitbuiting door een ander	1/2 van de onder a genoemde uitgangspunten

c. Faciliteren en bewegen tot seksuele uitbuiting van minderjarigen (art. 273f lid 1 sub 2 en sub 5 Sr) **	art. 273f, lid 1, sub 2 Sr (minderjarige heeft geen prostitutiewerkzaamheden uitgevoerd)***	6 maanden GS ov
	art. 273f, lid 1, sub 2 Sr (minderjarige heeft wel prostitutiewerkzaamheden uitgevoerd)***	9 maanden GS ov
	art. 273f, lid 1, sub 5 Sr	24 maanden GS ov
* Als sprake is van een minderjarig slachtoffer wordt aansluiting gezocht bij categorie III, indien er sprake is van (ook) andere middelen dan misbruik van een kwetsbare positie en/of overwicht (zie verder de toelichting bij categorie III hieronder).		
** In geval de verdachte zich ook schuldig heeft gemaakt aan seksuele uitbuiting in de zin van art. 273f, lid 1, sub 4 Sr, wordt de straf met name bepaald aan de hand van de onder a genoemde categorieën.		
*** In geval de verdachte zich ook schuldig heeft gemaakt aan overtreding van art. 273f, lid 1, sub 5 Sr, wordt de straf met name bepaald aan de hand van het onder art. 273f, lid 1, sub 5, genoemde uitgangspunt.		

Categorieën (onderdeel a)

Categorie I

- er is sprake van een beperkte inbreuk op de grondrechten en autonomie van het slachtoffer;
- er is geen geweld tegen het slachtoffer gebruikt. Het slachtoffer is niet bedreigd of gechanteerd. Het kan bijvoorbeeld gaan om een slachtoffer dat bewogen is tot het werk door middel van misbruik van overwicht en/of een lichte vorm van misleiding;
- het slachtoffer kan zich (met enige moeite) onttrekken aan de situatie.
 - voorbeeld: het slachtoffer werkt al in de seksindustrie en wordt bewogen meer uren

Categorie II

- er is sprake van een grotere inbreuk op de grondrechten en autonomie van het slachtoffer dan bij categorie I, maar beduidend minder groot dan in categorie III zaken;
- het slachtoffer kan zich niet zo maar onttrekken aan de situatie. Er is sprake van meer overwicht op het slachtoffer dan in categorie I;
- het slachtoffer wordt gedwongen dan wel bewogen door enig geweld of bedreiging met geweld meer uren te werken dan het slachtoffer zou willen. Het slachtoffer kan echter klanten weigeren en zelf besluiten welke handelingen bij de klant worden verricht;
- in deze categorie valt de inzet van het middel misleiding dat zwaardere vormen aanneemt dan in categorie I. Hierbij kan ook gedacht worden aan zogenaamde “schuldbinding-zaken” of “lover- boy-zaken”;
- het gebruikte geweld, indien dit middel wordt ingezet, is licht geweld. Dit geldt ook voor de bedreiging met geweld.

Categorie III

- er is sprake van een grote inbreuk(en) op de grondrechten en autonomie van het slachtoffer. Het slachtoffer heeft (nagenoeg) geen autonomie/beschikkingsvrijheid meer;
- bij een minderjarig slachtoffer zal in de regel vervolging plaatsvinden op grond van art. 273, lid 1, sub 5 Sr. Bij deze bepaling is gebruik van de middelen misbruik van een kwetsbare positie en/of overwicht voorondersteld. Voor een dergelijke situatie geldt het uitgangspunt van 24 maanden gevangenisstraf. Wordt in geval van een minderjarig slachtoffer vervolgd voor sub 4 en zijn ook andere middelen toegepast, dan wordt bij het oriëntatiepunt van categorie III aangesloten;
- er is sprake van inzet van middelen als grof geweld, ernstige bedreigingen of chantage (bv. door het verspreiden van seksfilmpjes of een andere - ernstige - feitelijkheid (zoals kinderen niet meer kunnen zien);
- het slachtoffer werkt tegen haar/zijn uitdrukkelijke wil in de seksindustrie of op een wijze die het slachtoffer niet wil (seks zonder condoom, anale seks etc.) of met klanten die hij of zij niet wil ontvangen.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 273f Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - werkomstandigheden (aantal uren per dag en aantal dagen per week, geen of weinig vrije dagen en/of vakantie, werken tijdens ziekte, ongesteldheid en zwangerschap, werken op straat of binnen)
 - verrichte werkzaamheden: wijze van seks bedrijven (onbeschermd seks, anaal, SM/bondage etc)
 - welke middelen en op welke wijze en in welke mate die middelen zijn ingezet
 - gebruik van licht/aanzienlijk/grof geweld (vergelijking met uitgangspunten bij het delict verkrachting in het geval het mensenhandel-slachtoffer onder (bedreiging met) geweld of een andere feitelijkheid, handelingen ondergaat die bestaan uit of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam)
 - letsel: tattoos, (gedwongen) abortus, verminking, borstvergroting
 - innemen van het paspoort
 - bedreiging van familie in het land van herkomst
 - misleiding t.a.v. een (liefdes)relatie
 - lucratieve oogmerk en de verwezenlijking ervan
 - gehele/gedeeltelijke afdracht van verdiende geld aan dader/afdracht van percentage van verdiende geld
 - bij minderjarige slachtoffers: verdachte is bewust op zoek gegaan naar een minderjarige.

Bij de straftoemeting dient men zich evenzeer te oriënteren op de hierboven, niet limitatief, opgesomde factoren, voor zover met deze factoren nog geen rekening is gehouden bij de keuze van de categorie. Voorts geldt dat in geval van categorie II-zaken bij toepassing van straf verhogende factoren het mogelijk is op een hogere straf uit te komen dan het uitgangspunt van categorie III.

Toelichting

Het oriëntatiepunt geldt per slachtoffer. Bij meerdere slachtoffers volgt er in beginsel een lineaire verhoging, dus wordt het oriëntatiepunt vermenigvuldigd met het aantal slachtoffers. Bij de hoogte van de straf kan het afnemend strafnut een relevante omstandigheid zijn.

Voor wat betreft de duur van de bewezenverklarde periode (zowel de duur van de uitbuiting als de duur van verwerven/vervoeren/huisvesten) geldt het volgende. In dit oriëntatiepunt is de mate waarin inbreuk is gemaakt op de grondrechten/autonomie van het slachtoffer en/of de minderjarigheid van het slachtoffer, bepalend voor de hoogte van de straf. In beginsel ziet het oriëntatiepunt op een relatief kort duur van de bewezenverklarde periode, variërend van een dag/dagen tot enkele maanden. Dat betekent dat bij een langere duur dit nadrukkelijk in de straf moet meewegen.

Nadere toelichting onderdeel b en c

Met betrekking tot onderdeel b geldt dat in geval nog géén sprake is geweest van uitbuiting (en art. 273f, lid 1, sub 4 Sr niet is tenlastegelegd en/of bewezen) de hoogte van de straf afhangt van het type uitbuiting dat de verdachte voor ogen staat en van de aard van de reeds ingezette middelen. Indien er sprake is van uitbuiting van het slachtoffer door een ander en de verdachte weet hiervan en faciliteert door het slachtoffer te werven, vervoeren, overbrengen, huisvesten of op te nemen, geldt als uitgangspunt bij de straftoemeting de helft van de uitgangspunten onder a. Met betrekking tot onderdeel c geldt dat indien art. 273f, lid 1, sub 5 (en/of sub 4) Sr is bewezenverklaard, een bewezenverklaring van art. 273f, lid 1, sub 2 Sr in de regel ten aanzien van de op te leggen straf weinig zal toevoegen. Bij het al dan niet uitvoeren van prostitutiewerkzaamheden door de minderjarige gaat het om werkzaamheden die de minderjarige niet door toedoen van de verdachte heeft verricht/zou gaan verrichten.

Recidive

Bij een eerdere veroordeling voor mensenhandel kan de in het oriëntatiepunt genoemde straf worden verhoogd met 50% tot 100%.

Art. 285 Sr bedreiging

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Bedreiging	€ 350,--
b. Tonen van slag- of stootwapen	60 uur TS ov
c. Tonen van steekwapen of een als zodanig aan te merken voorwerp	120 uur TS ov
d. Tonen van (nep)vuurwapen	6 maanden GS ov
e. Inrijden op persoon	4 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 285 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - agressie in het verkeer
 - bedreiging tijdens evenementen (inclusief voetbalwedstrijden)
 - huiselijk geweld.

Toelichting

Samenloop

In het oriëntatiepunt is met de eventuele samenloop met het voorhanden hebben van een wapen geen rekening gehouden.

Politici

Voor bedreiging van politici wordt in beginsel geen geldboete opgelegd.

Publiek domein

Voor strafverzwaring kan aanleiding zijn als het feit is gepleegd tegen een slachtoffer in het kader van de uitoefening van werkzaamheden in het publieke domein.

Inrijden op persoon en ontzegging rijbevoegdheid

De rechter heeft de mogelijkheid om aan de verdachte de bevoegdheid tot het besturen van motorrijtuigen voor maximaal vijf jaar te ontzeggen als het feit is gepleegd met een motorrijtuig dat de verdachte bestuurde of deed besturen (art. 179a lid 2 WVV 1994).

Art. 300/302 Sr mishandeling

Art. 300 Sr eenvoudige mishandeling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Droge klap of schop (alleen pijn, geen letsel)	€ 700,--
b. Mishandeling, lichamelijk letsel ten gevolge hebbend	€ 1.000,--
c. Mishandeling met behulp van een slagwapen of door een kopstoot, lichamelijk letsel ten gevolge hebbend	120 uur TS ov

Art. 302 Sr zware mishandeling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Opzettelijk toebrengen van zwaar lichamelijk letsel zonder gebruik te maken van een wapen	3 maanden GS ov
b. Opzettelijk toebrengen van zwaar lichamelijk letsel door middel van bijvoorbeeld één of meer kopsto(o)t(en) en/of schoppen/trappen tegen het hoofd	6 maanden GS ov
c. Opzettelijk toebrengen van middelzwaar lichamelijk letsel met behulp van een wapen (niet zijnde een vuurwapen)	7 maanden GS ov
d. Opzettelijk toebrengen van zeer zwaar lichamelijk letsel, zonder gebruik te maken van een wapen	8 maanden GS ov
e. Opzettelijk toebrengen van zeer zwaar lichamelijk letsel met behulp van een wapen (niet zijnde een vuurwapen)	1 jaar GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 301/303/304/304a Sr.

Toelichting

Publiek domein

Voor strafverzwaring kan aanleiding zijn als het feit is gepleegd tegen een slachtoffer in het kader van de uitoefening van werkzaamheden in het publieke domein.

Huiselijk geweld

Bij huiselijk geweld wordt in beginsel geen geldboete opgelegd.

Soorten mishandeling

De praktijk leert dat lichte varianten van eenvoudige mishandeling doorgaans door de Officier van Justitie worden afgedaan door middel van een transactie. Het gaat daarbij globaal om eenvoudige mishandeling (zonder wapen) waardoor bij het slachtoffer pijn of slechts (zeer) beperkt letsel wordt veroorzaakt of om mishandeling met een wapen waardoor enkel pijn wordt veroorzaakt. Naarmate het toegepaste geweld intensiever is (bijvoorbeeld: meerdere klappen) zal er voor de rechter aanleiding kunnen zijn om de boete te combineren met een taakstraf of een voorwaardelijke gevangenisstraf.

Begripsomschrijvingen

Het in art. 300 Sr bedoelde letsel kan worden onderscheiden in beperkt en aanzienlijk lichamelijk letsel. Onder beperkt lichamelijk letsel moet worden begrepen letsel dat bestaat uit één of meer schrammen, schaafwonden of blauwe plekken. Het gaat hier bijvoorbeeld ook om een tand door de lip of lichte kneuzingen. Deze verwondingen eisen geen medisch ingrijpen. Onder aanzienlijk lichamelijk letsel moet worden begrepen letsel waarvan volledig herstel mogelijk is binnen een periode van zes weken na de mishandeling. Het gaat hier bijvoorbeeld om forse kneuzingen, breuken die zonder een operatie herstellen en te hechten wonden.

Het in art. 302 Sr bedoelde zwaar lichamelijk letsel kan worden onderscheiden in zwaar lichamelijk letsel en zeer zwaar lichamelijk letsel. Onder zwaar lichamelijk letsel moet worden begrepen zwaar lichamelijk letsel, als bedoeld in art. 302 Sr, waarvan volledig herstel valt te verwachten binnen zes maanden na de gebeurtenis. Medisch ingrijpen zal in het algemeen geïndiceerd zijn. Het gaat bijvoorbeeld om ingrijpende breuken. Onder zeer zwaar lichamelijk letsel moet worden begrepen zwaar lichamelijk letsel, als bedoeld in art. 302 Sr, dat levensbedreigend is of waarvan een zeer langdurige herstelperiode (meer dan zes maanden) of geen volledige genezing wordt verwacht.

Art. 310-317 Sr vermogensdelicten

Art. 310-312 Sr winkeldiefstal

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive*	Veelvuldige recidive*
a. Eenvoudige winkeldiefstal	€ 280,--	€ 280,-- + 1 week GS vw	1 maand GS ov
b. Winkeldiefstal, waarbij in georganiseerd verband en/of professioneel/ geraffineerd (geprepareerde tas/kleding) te werk gegaan wordt (ook mobiel banditisme)	2 maanden GS ov	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
c. Winkeldiefstal met na betrapping (bedreiging met) eenvoudig geweld. Het gaat om winkeldiefstallen waarbij het na betrapping niet verder komt dan een duw, een por, trekken of losrukken (defensief, licht geweld). Er wordt geen voorwerp (schroevendraaier, mes) gebruikt bij (de bedreiging met) het geweld en er is geen sprake van noemenswaardige verwondingen	2 maanden GS ov	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
d. Winkeldiefstal met na betrapping geweld (slaan/schoppen) of dreigen met een voorwerp (schroevendraaier/mes)	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov	5 maanden GS ov

* Onder recidive wordt hier verstaan recidive ter zake van soortgelijke strafbare feiten.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 311/312 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende specifieke omstandigheden:
 - waarde van de goederen
 - geen teruggave van goederen mogelijk
 - geen verhaalsmogelijkheid
 - strooptocht
 - letsel.

Art. 310-312 Sr diefstal van vervoermiddelen

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive*	Veelvuldige recidive*
a. Diefstal fiets	€ 420,--	€ 420,-- + 2 weken GS vw	1 maand GS ov

b. Diefstal brommer, scooter, snorfiets of elektrische fiets	30 uur TS ov	60 uur TS ov + 1 maand GS vw	2 maanden GS ov
c. Diefstal motorfiets of auto (in geparkeerde toestand door braak/verbreking)	120 uur TS ov	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
d. Diefstal vrachtwagen	3 maanden GS ov	5 maanden GS ov	-

* Onder recidive wordt hier verstaan recidive ter zake van soortgelijke strafbare feiten.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 311/312 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - waarde vervoermiddel
 - bedreiging/geweld voor zover het geen overval of beroving betreft
 - geen teruggave van vervoermiddel mogelijk
 - geen verhaalsmogelijkheid.

Art. 310-312 en 317 Sr zakkenrollerij, tasjesroof en straatroof

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive*	Veelvuldige recidive*
a. Zakkenrollerij	120 uur TS ov	2 maanden GS ov	4 maanden GS ov
b. Zakkenrollerij waarbij in georganiseerd verband en/of professioneel/ geraffineerd te werk wordt gegaan (ook mobiel banditisme)	2 maanden GS ov	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
c. Tasjesroof met een enkele duw/ruk	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov	6 maanden GS ov
d. Straatroof met licht geweld of verbale bedreiging	6 maanden GS ov	8 maanden GS ov	10 maanden GS ov

* Onder recidive wordt hier verstaan recidive ter zake van soortgelijke strafbare feiten.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 311/312 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - de plaats waar het delict is gepleegd (onoverzichtelijke ruimte met veel personen als tram, bus, trein, station en luchthaven)
 - bedreiging met een wapen
 - (aard en ernst) letsel.

Toelichting

Straatroof

Onder straatroof valt ook de beroving van de gebruiker van een geldautomaat.

Art. 310-311 Sr inbraak/insluiping

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive*	Veelvuldige recidive*
a. Diefstal uit auto (geen ladingdiefstal)	90 uur TS ov	6 weken GS ov	2 maanden GS ov
b. Ladingdiefstal	3 maanden GS ov	5 maanden GS ov	-
c. Inbraak bedrijfspand (school/kantine) **	120 uur TS ov	10 weken GS ov	4 maanden GS ov
d. Insuiping woning (art. 311 lid 1 sub 3 Sr)	2 maanden GS ov	3 maanden GS ov	6 maanden GS ov
e. Inbraak woning (art. 311 lid 1 sub 5 Sr) **	3 maanden GS ov	5 maanden GS ov	7 maanden GS ov

* Onder recidive wordt hier verstaan recidive ter zake van soortgelijke strafbare feiten.

** Hieronder vallen ook de andere gekwalificeerde vormen van diefstal als genoemd in art. 311 lid 1 sub 5 Sr

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting

(voor zover met deze factoren nog geen (althans onvoldoende) rekening is gehouden in de categorieën c, d of e):

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#).
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 311 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende specifieke omstandigheden:
 - personen aanwezig/confrontatie
 - omvang schade/aard weggenomen goed (emotionele waarde)
 - mate van indringendheid doorzoeken/overhoop halen woning
 - kwetsbare situaties (bijv. bij insuiping in een ziekenhuis of bejaardencentrum e.d.).

Art. 311/157 Sr ram- en plofkraak

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Ramkraak	12 maanden GS ov
b. Plofkraak (gemeen gevaar voor goederen)	2 jaar GS ov
c. Plofkraak (levensgevaar of gevaar voor zwaar lichamelijk letsel)	3 jaar GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 157/311 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - omvang schade en/of buitgemaakte bedrag
 - meer directe gevaarzetting.

Toelichting

Het oriëntatiepunt gaat uit van meerdere daders.

Uitgangspunt bij een plofkraak is dat het tweewegbrengen van een ontploffing ten laste is gelegd (art. 157 Sr). Het oriëntatiepunt betreft te duchten gevaar of te wel gevaar dat naar ervaringsregels voorzienbaar is geweest. Bij een meer concreet/direct gemeen gevaar voor personen of goederen, zal de straf hoger kunnen uitvallen.

Art. 312 en 317 Sr overval

Omschrijving	Licht geweld/bedreiging	Ander geweld
a. Overval bedrijf (zoals een winkel, bank, benzinestation)	2 jaar GS ov	3 jaar GS ov
b. Overval geld-, waarde- en ladingtransport (inclusief overval geldloper)	30 maanden GS ov	4 jaar GS ov
c. Overval woning	3 jaar GS ov	5 jaar GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 312/317 Sr
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - omvang schade
 - (aard en ernst) letsel
 - gebruik van een wapen/voorwerp en soort wapen/voorwerp.

Toelichting

Bedreiging

Bedreiging kan zich in vele vormen en gradaties voordoen. In de omstandigheden van het geval kan aanleiding worden gevonden om aan te sluiten bij het uitgangspunt voor “ander geweld”.

Wegenverkeerswet 1994

Legenda

AAG ademalcoholgehalte
 BAG bloedalcoholgehalte
 OBM ontzegging bevoegdheid motorrijtuigen te besturen

Art. 6 WVV1994 veroorzaken verkeersongeval

Gevolgen slachtoffer	Alcoholgebruik*	Aanmerkelijke schuld	Ernstige schuld	Zeer hoge mate van schuld**	Roekeloosheid***
Lichamelijk letsel, tijdelijke ziekte	Geen alcohol	€ 1.300,-- 3 maanden OBM ov	120 uur TS ov 6 maanden OBM ov	2 maanden GS ov 1 jaar OBM ov	Zie toelichting
	Alcohol < 570 µg/l 1,3‰	120 uur TS ov 9 maanden OBM ov	160 uur TS ov 18 maanden OBM ov	6 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	
	Alcohol > 570 µg/l 1,3‰	140 uur TS ov 18 maanden OBM ov	3 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	7 maanden GS ov 3 jaar OBM ov	
Zwaar lichamelijk letsel	Geen alcohol	120 uur TS ov 6 maanden OBM ov	160 uur TS ov 1 jaar OBM ov	4 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	
	Alcohol < 570 µg/l 1,3‰	160 uur TS ov 18 maanden OBM ov	6 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	8 maanden GS ov 3 jaar OBM ov	
	Alcohol > 570 µg/l 1,3‰	3 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	7 maanden GS ov 3 jaar OBM ov	24 maanden GS ov 4 jaar OBM ov	
Dood	Geen alcohol	240 uur TS ov 1 jaar OBM ov	6 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	8 maanden GS ov 3 jaar OBM ov	
	Alcohol < 570 µg/l 1,3‰	6 maanden GS ov 2 jaar OBM ov	12 maanden GS ov 3 jaar OBM ov	3 jaar GS ov 4 jaar OBM ov	
	Alcohol > 570 µg/l 1,3‰	7 maanden GS ov 3 jaar OBM ov	24 maanden GS ov 4 jaar OBM ov	4 jaar GS ov 5 jaar OBM ov	

* Strafverzuwend in de zin van art. 6 WVV1994 is naast alcoholgebruik ook drugsgebruik en het weigeren van een alcohol- of bloedonderzoek (art. 175 lid 3 WVV1994). In dat laatste geval wordt aangesloten bij het oriëntatiepunt behorende bij een alcoholgehalte van > 570 µg/l. In geval van roekeloos rijgedrag wordt mede in acht genomen de mate waarin het alcohol- en/of drugsgebruik reeds een rol heeft gespeeld bij de vaststelling dat het gedrag als een overtreding van art. 5a lid 1 WVV1994 en daarmee als roekeloos kan worden aangemerkt (art. 175 lid 2, laatste volzin jo art. 5a lid 2 WVV1994).

** In de gevallen waarin zeer onvoorzichtig/onoplettend/onachtzaam gedrag bewezen is verklaard kan aansluiting gezocht worden bij de categorieën 'ernstige schuld' en 'zeer hoge mate van schuld', waarbij onderscheid gemaakt kan worden in de strafmaat naar de mate van verwijtbaarheid.

*** 'Zeer hoge mate van schuld' is geen synoniem voor roekeloosheid in de zin van art. 175 lid 2 WVV1994. Voor roekeloosheid is geen afzonderlijk oriëntatiepunt. Mede door de koppeling met het op 1 januari 2020 ingevoerde art. 5a WVV1994, kan roeke-loosheid zich in zo veel vormen en gradaties voordoen, dat het niet doenlijk is daarvoor min of meer algemene uitgangspunten te formuleren. Maatwerk is aangewezen. Roekeloosheid is de zwaarste schuldvorm ([HR 15 oktober 2024, ECLI:NL:HR:2024:1405](#)). Het ligt daarom in de rede om in zaken waarin de schuld bestaat in roekeloosheid hogere straffen tot uitgangspunt te nemen dan die in de oriëntatiepunten zijn vermeld voor 'zeer hoge mate van schuld'. Bepalend voor de hoogte van de straf zijn het verkeers-gedrag van de verdachte, de aard en de ernst daarvan en de overige omstandigheden van het geval.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgrond(en) van art. 179 WVV 1994.

Art. 8 Wegenverkeerswet 1994 rijden onder invloed van alcohol

Art. 8 WVV1994 rijden onder invloed auto's en motoren

Schaal	AAG (ug/l)	BAG (‰)	Geldboete	OBM	TS
I	235 - 350	0,54 - 0,80	€ 390,--	-	-
II	351 - 435	0,81 - 1,00	€ 550,--	-	-
III	436 - 500	1,01 - 1,15	€ 700,--	-	-
IV	501 - 570	1,16 - 1,30	€ 850,--	-	-
V	571 - 650	1,31 - 1,50	€ 850,--	3 maanden ov	-
VI	651 - 715	1,51 - 1,65	€ 950,--	6 maanden ov	-
VII	716 - 785	1,66 - 1,80	€ 1.100,--	7 maanden ov	-
VIII	786 - 865	1,81 - 2,00	€ 1.200,--	8 maanden ov	-
IX	866 - 945	2,01 - 2,15	€ 1.300,--	9 maanden ov	-
X	946 - 1020	2,16 - 2,35	€ 1.400,--	10 maanden ov	-
XI	1021 - 1090	2,36 - 2,50	-	12 maanden ov	60 uur ov
XII	1091 - 1195	2,51 - 2,75	-	15 maanden ov	70 uur ov
XIII	1196 en hoger	2,76 en hoger	-	18 maanden ov	80 uur ov
XIV	Extra	Extra	-	21 maanden ov	90 uur ov
XV	Extra	Extra	-	24 maanden ov	100 uur ov
XVI	Extra	Extra	-	27 maanden ov	110 uur ov

Zie de toelichting bij deze tabel na de oriëntatiepunten voor de beginnend bestuurders

Art. 8 WVV1994 rijden onder invloed brom- en snorfietsen, gehandicaptenvoertuigen met motor

Schaal	AAG (Ugl)	BAG (‰)	Geldboete	OBM
I	235 - 435	0,54 - 1,00	€ 150,--	-
II	436 - 650	1,01 - 1,50	€ 290,--	-
III	651 - 870	1,51 - 2,00	€ 420,--	6 maanden vw
IV	871 - 1090	2,01 - 2,50	€ 550,--	6 maanden ov
V	> 1090	> 2,50	€ 650,--	9 maanden ov

Zie de toelichting bij deze tabel na de oriëntatiepunten voor de beginnend bestuurders

Art. 8 WVV1994 rijden onder invloed fietsen, gehandicaptenvoertuigen zonder motor

Schaal	AAG (Ug/l)	BAG (‰)	Geldboete
I	≥ 235	≥ 0.54	€ 130,--

Zie de toelichting bij deze tabel na de oriëntatiepunten voor de beginnend bestuurders

Art. 8 WVV1994 rijden onder invloed auto's en motoren beginnend bestuurder, besturen auto's en motoren zonder rijbewijs

Schaal	AAG (Ug/l)	BAG (‰)	Geldboete	OBM	TS
I	95 - 350	0.22 – 0.80	€ 390,--	-	-
II	351 - 435	0.81 – 1.00	€ 460,--	6 maanden vw	-
III	436 - 500	1.01 – 1.15	€ 550,--	6 maanden vw	-
IV	501 - 570	1.16 – 1.30	€ 700,--	6 maanden vw	-
V	571 - 650	1.31 – 1.50	€ 850,--	6 maanden ov	-
VI	651 - 715	1.51 – 1.65	€ 950,--	6 maanden ov	-
VII	716 - 785	1.66 – 1.80	€ 1.100,--	7 maanden ov	-
VIII	786 - 865	1.81 – 2.00	€ 1.200,--	8 maanden ov	-
IX	866 - 945	2.01 – 2.15	€ 1.300,--	9 maanden ov	-
X	946 - 1020	2.16 – 2.35	€ 1.400,--	10 maanden ov	-
XI	1021 - 1090	2.36 – 2.50	-	12 maanden ov	60 uur ov
XII	1091 - 1195	2.51 – 2.75	-	15 maanden ov	70 uur ov
XIII	> 1195	> 2.75	-	18 maanden ov	80 uur ov

Zie de toelichting bij deze tabel hieronder

Art. 8 WVV1994 rijden onder invloed brom- en snorfietsen beginnend bestuurder, besturen brom- en snorfietsen zonder rijbewijs

Schaal	AAG (Ug/l)	BAG (‰)	Geldboete	OBM	TS
I	95 - 350	0.22 – 0.80	€ 150,--	-	-
II	351 - 435	0.81 – 1.00	€ 150,--	4 maanden vw	-
III	436 - 500	1.01 – 1.15	€ 290,--	4 maanden vw	-
IV	501 - 570	1.16 – 1.30	€ 420,--	4 maanden vw	-
V	571 - 650	1.31 – 1.50	€ 420,--	4 maanden ov	-
VI	651 - 715	1.51 – 1.65	€ 550,--	4 maanden ov	-
VII	716 - 785	1.66 – 1.80	€ 650,--	5 maanden ov	-
VIII	786 - 865	1.81 – 2.00	€ 750,--	6 maanden ov	-

IX	866 - 945	2.01 – 2.15	€ 850,--	7 maanden ov	-
X	946 - 1020	2.16 – 2.35	€ 950,--	8 maanden ov	-
XI	1021 - 1090	2.36 – 2.50	-	9 maanden ov	40 uur ov
XII	1091 - 1195	2.51 – 2.75	-	12 maanden ov	50 uur ov
XIII	> 1195	> 2.75	-	15 maanden ov	60 uur ov

Zie de toelichting bij deze tabel hieronder

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)

Toelichting

- op bestuurders van vrachtauto's en autobussen is de naast hogere schaal van toepassing (voorbeeld: bestuurder vrachtauto AAG 600: € 950 + 6 maanden OBM).
- bij strafverzwarende omstandigheden, zoals verkeersgevaarlijk gedrag, geldt dat de naast hogere schaal van toepassing is.
- relevante recidive binnen een periode van vijf jaar, waarbij sprake is van een onherroepelijke veroordeling of een onherroepelijke strafbeschikking voor een soortgelijk feit, heeft eveneens toepassing van de naast hogere schaal tot gevolg.
- meervoudige recidive: in ieder geval onvoorwaardelijke OBM.
- ophogingen naar een volgende schaal worden cumulatief toegepast. Dus de vrachtautobestuurder die een aanrijding veroorzaakt en relevante documentatie heeft wordt 1+1+1= 3 schalen hoger beoordeeld.

Art. 8 Wegenverkeerswet 1994 rijden onder invloed van drugs

Art. 8 WVV 1994 rijden onder invloed auto's en motoren

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive	Meervoudige recidive
a. Enkelvoudig gebruik THC	€450,--	€450,-- 2 maanden OBM vw	€450,-- 2 maanden OBM ov
b. Enkelvoudig gebruik andere drugs/medicijnen	€850,-- evt. OBM vw	€850,-- 6 maanden OBM ov	€850,-- 9 maanden OBM ov
c. Gecombineerd middelengebruik	40 uur TS ov 12 maanden OBM waarvan 6 maanden vw	40 uur TS ov 12 maanden OBM ov	40 uur TS ov 15 maanden OBM ov

Zie de toelichting bij deze tabel hieronder

Art. 8 WVV 1994 rijden onder invloed brom- en snorfietsen, gehandicaptenvoertuigen met motor

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive	Meervoudige recidive
a. Enkelvoudig gebruik THC	€175,--	€175,-- 2 maanden OBM vw	€175,-- 2 maanden OBM ov
b. Enkelvoudig gebruik andere drugs/medicijnen	€325,--	€325,-- 6 maanden OBM vw	€325,-- 6 maanden OBM ov
c. Gecombineerd middelengebruik	€500,-- 6 maanden OBM vw	€500,-- 6 maanden OBM ov	30 uur TS ov 9 maanden OBM ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgrond(en) van art. 179 WVV1994
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende specifieke omstandigheden: strafverzwarend (toepassing naastgelegen oriëntatiepunt)
 - gevaarlijk rijgedrag
 - besturen van een vrachtauto of autobus

Toelichting

Bloedconcentraties

Volgens het NFI is er een relatie tussen bloedconcentraties en effecten van drugs. In het algemeen leidt een toename van een gebruikte dosering tot een toename in effect. Gelet hierop kunnen concentraties ver boven de grenswaarde aanleiding geven een hogere straf op te leggen of te kiezen voor een andere strafmodaliteit. Dit geldt zeker als uit feiten en omstandigheden kan worden afgeleid dat de verdachte ernstig onder invloed is. Denk hierbij aan niet/verminderd aanspreekbaar zijn, evenwichtsproblemen of andere duidelijke drugsgerelateerde waarnemingen bij de verdachte.

Voorwaardelijke OBM bij first offenders

Bij first offenders kan bij concentraties ver boven de grenswaarde gedacht worden aan een voorwaardelijke OBM, ook als dat niet in het oriëntatiepunt is opgenomen. Dit geldt met name indien een stok achter de deur nodig is, bv. indien een verdachte geen blijk ervan geeft het kwalijke van het gebruik van drugs in combinatie met het besturen van een vervoermiddel in te zien.

Gevangenisstraf in bijzondere gevallen

Er kan aanleiding worden gezien om in bijzondere gevallen – denk aan combinatiegebruik met concentraties ver boven de grenswaarden waarbij sprake is van (meervoudige) recidive – (ook) een gevangenisstraf op te leggen, al dan niet voorwaardelijk. Denk hierbij ook aan het geval dat uit het gedrag van de verdachte kan worden afgeleid dat sprake was van zeer concreet gevaarzettend rijgedrag.

Art. 9 Wegenverkeerswet 1994

Art. 9 lid 1 WVV1994 besturen van een motorrijtuig tijdens een ontzegging van de rijbevoegdheid

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Motorrijtuig waarvoor bezit rijbewijs is vereist (doen) besturen tijdens ontzegging rijbevoegdheid	2 weken GS ov

Art. 9 lid 2 WVV1994 besturen van een motorrijtuig in geval van een (gedeeltelijk) ongeldig verklaard rijbewijs

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Motorrijtuig (doen) besturen in geval van (gedeeltelijk) ongeldig verklaard rijbewijs	2 weken GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)

Art. 163 Wegenverkeerswet 1994

Art. 163 WVV1994 weigeren ademanalyse/bloedonderzoek verdenking rijden onder invloed alcohol/drugs

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Weigering bestuurders auto's en motoren	€ 1.300,-- + 9 maanden OBM ov
b. Weigering bestuurders brom- en snorfietsen en gehandicaptenvoertuigen met motor	€ 650,-- + 6 maanden OBM ov
c. Weigering bestuurders fietsen en gehandicaptenvoertuigen zonder motor	€ 150,--

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgrond(en) van art. 179 WVV1994
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - strafverzwarend*
 - gevaarlijk rijgedrag
 - bestuurders vrachtauto's en autobussen.

Opiumwet

Art. 2 onder A Opiumwet in- en uitvoer harddrugs

Trede	Gewicht (gram)*	Standaard	Organisatie
1.	0-10	1-3 weken GS ov	n.v.t.
2.	10-50	3-5 weken GS ov	n.v.t.
3.	50-100	5-7 weken GS ov	n.v.t.
4.	100-150	7-10 weken GS ov	n.v.t.
5.	150-200	10-12 weken GS ov	n.v.t.
6.	200-500	3-6 maanden GS ov	6-8 maanden GS ov
7.	500-1000	6-8 maanden GS ov	8-12 maanden GS ov
8.	1000-1500	8-12 maanden GS ov	12-24 maanden GS ov
9.	1500-2000	12-24 maanden GS ov	24-30 maanden GS ov
10.	2000-3000	24-30 maanden GS ov	30-36 maanden GS ov
11.	3000-4000	30-36 maanden GS ov	36-42 maanden GS ov
12.	4000-5000	36-38 maanden GS ov	42-45 maanden GS ov
13.	5000-6.000	38-40 maanden GS ov	45-48 maanden GS ov
14.	6.000-7.000	40-42 maanden GS ov	48-51 maanden GS ov
15.	7.000-8.000	42-44 maanden GS ov	51-54 maanden GS ov
16.	8.000-9.000	44-46 maanden GS ov	54-57 maanden GS ov
17.	9.000-10.000	46-48 maanden GS ov	57-60 maanden GS ov
18.	10.000-20.000	48-60 maanden GS ov	60-72 maanden GS ov
19.	> 20.000	> 60 maanden GS ov	> 72 maanden GS ov**

* 1 pil of 5 ml = 0,5 gram

** Het gewicht van de partij(en) verdovende middelen kan enorm oplopen. Gelet op deze diversiteit kan geen nader uitgewerkt oriëntatiepunt worden gegeven.

Categorie 1: standaard

Betreft alle daders (zowel in- als uitvoer) waarbij geen sprake is van de categorie 2 (organisatie).

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - er is aantoonbaar sprake van bijzondere armoedige omstandigheden
 - er is sprake van een dader die duidelijk is misbruikt door de organisatie (te denken valt bijvoorbeeld aan daders met een beperkte intelligentie/grote naïviteit)
 - het betrekken van anderen bij de smokkel (vrienden, familie)
 - gebruikmaken van een dekmantel (bijvoorbeeld veinzen deel uit te maken van muziek-/dansgezelschap).

Categorie 2: organisatie

Betreft daders die enige rol in de organisatie spelen, als regelmatige koerier, controller of afhaler.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - plaats in de smokkelorganisatie
 - omvang van de partij(en)
 - betrokkenheid bij de productie
 - het betrekken van anderen bij de smokkel (vrienden, familie)
 - hebzucht is de voornaamste beweegreden.

Art. 2 onder B Opiumwet dealen van harddrugs vanuit een pand en/of op straat

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Het verkopen/afleveren/verstrekken van gebruikershoeveelheden harddrugs vanuit een pand of op straat gedurende minder dan een maand met enige regelmaat.	3 maanden GS ov
b. Het verkopen/afleveren/verstrekken van gebruikershoeveelheden harddrugs vanuit een pand of op straat gedurende 1 tot 3 maanden, met enige regelmaat.	6 maanden GS ov
c. Het verkopen/afleveren/verstrekken van gebruikershoeveelheden harddrugs vanuit een pand of op straat gedurende 3 tot 6 maanden, met enige regelmaat.	8 maanden GS ov
d. Het verkopen/afleveren/verstrekken van gebruikershoeveelheden harddrugs vanuit een pand of op straat gedurende 6 tot 12 maanden met enige regelmaat.	12 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#).

Toelichting

Het oriëntatiepunt gaat uit van een alleen opererende dader.

De uitgangspunten kunnen met de nodige terughoudendheid ook worden gehanteerd voor gevallen waarin verkopen/afleveren/verstrekken niet tenlastegelegd of te bewijzen is, maar dealen wel aannemelijk is.

Art. 2 onder B en D Opiumwet (telen, bereiden, bewerken, verwerken, verkopen, afleveren, verstrekken, vervoeren en vervaardigen harddrugs)

Trede	Gewicht (gram)*	Standaard	Organisatie
1.	0-10	30 uur TS ov	n.v.t.
2.	10-50	100 uur TS ov	n.v.t.
3.	50-100	200 uur TS ov	n.v.t.
4.	100-150	6 weken GS ov	n.v.t.
5.	150-200	2 maanden GS ov	n.v.t.
6.	200-500	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
7.	500-1000	4 maanden GS ov	5 maanden GS ov
8.	1000-1500	6 maanden GS ov	8 maanden GS ov
9.	1500-2000	8 maanden GS ov	10 maanden GS ov
10.	2000-3000	12 maanden GS ov	16 maanden GS ov
11.	3000-4000	16 maanden GS ov	22 maanden GS ov

12.	4000-5000	20 maanden GS ov	28 maanden GS ov
13.	5000-6.000	24 maanden GS ov	34 maanden GS ov
14.	6.000-7.000	28 maanden GS ov	40 maanden GS ov
15.	7.000-8.000	32 maanden GS ov	42 maanden GS ov
16.	8.000-9.000	34 maanden GS ov	45 maanden GS ov
17.	9.000-10.000	36 maanden GS ov	48 maanden GS ov
18.	10.000-20.000	40 maanden GS ov	50 maanden GS ov
19.	> 20.000	> 50 maanden GS ov	> 72 maanden GS ov

*1 pil of 5 ml = 0,5 gram

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#).

Art. 2 onder C Opiumwet aanwezig hebben harddrugs

Trede	Gewicht (gram)*	Standaard	Organisatie
1.	0-10	€ 950,--	n.v.t.
2.	10-50	80 uur TS ov	n.v.t.
3.	50-100	150 uur TS ov	n.v.t.
4.	100-150	240 uur TS ov	n.v.t.
5.	150-200	6 weken GS ov	n.v.t.
6.	200-500	2 maanden GS ov	3 maanden GS ov
7.	500-1000	3 maanden GS ov	4 maanden GS ov
8.	1000-1500	5 maanden GS ov	7 maanden GS ov
9.	1500-2000	7 maanden GS ov	8 maanden GS ov
10.	2000-3000	9 maanden GS ov	12 maanden GS ov
11.	3000-4000	12 maanden GS ov	16 maanden GS ov
12.	4000-5000	15 maanden GS ov	20 maanden GS ov
13.	5000-6.000	18 maanden GS ov	24 maanden GS ov
14.	6.000-7.000	21 maanden GS ov	28 maanden GS ov
15.	7.000-8.000	24 maanden GS ov	32 maanden GS ov
16.	8.000-9.000	26 maanden GS ov	36 maanden GS ov
17.	9.000-10.000	28 maanden GS ov	38 maanden GS ov
18.	10.000-20.000	30 maanden GS ov	40 maanden GS ov
19.	> 20.000	> 36 maanden GS ov	> 48 maanden GS ov

*1 pil of 5 ml = 0,5 gram

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#).

Art. 3 onder B Opiumwet hennepkwekerijen

Omschrijving	Oriëntatiepunt
50 – 100 hennepplanten	€ 1.300,--
100 – 500 hennepplanten	120 uur TS ov + 1 maand GS vw
500 – 1000 hennepplanten	180 uur TS ov + 2 maanden GS vw

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwaringen van art. 11 Opw.

Toelichting

Het oriëntatiepunt gaat uit van het min of meer bedrijfsmatig of in ieder geval met een zekere professionaliteit kweken van hennepplanten in ruimtes zoals een (woon)huis, loods of andere soortgelijke ruimte met als kennelijk doel de verkoop van de geoogste planten. Het betreft een verdachte die voor dit delict first offender is en die niet in het kader van een georganiseerd verband handelt. Uitgangspunt bij hantering van deze oriëntatiepunten is dat het financieel voordeel is/wordt ontnomen en dat apparatuur is/wordt verbeurdverklaard en/of onttrokken aan het verkeer.

Diefstal van elektriciteit/ water en gevaarzetting

Indien de hennepkwekerij gepaard gaat met diefstal van elektriciteit en/of water kan dit als strafverzwarende omstandigheid worden meegenomen. Ook het gevaarzettende karakter van de hennepkwekerij (brandgevaar of wateroverlast) kan aanleiding geven om uit te gaan van een hoger vertrekpunt voor de op te leggen straf(fen).

Meerdere oogsten

Bij meerdere oogsten kan navenant hoger worden gestraft.

Art. 3 onder C Opiumwet aanwezig hebben softdrugs

Trede	Gewicht (gram)	Oriëntatiepunt
1.	31-100	€ 260,--
2.	100-300	€ 500,--
3.	300-500	€ 950,--
4.	500-2.500	100 uur TS ov
5.	2.500-5.000	180 uur TS ov
6.	5.000-10.000	4 maanden GS ov
7.	10.000-25.000	6 maanden GS ov
8.	25.000-250.000	12 maanden GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#).

Toelichting

Op hennep teelt is het oriëntatiepunt "Art. 3 onder B Opiumwet hennepkwekerijen" van toepassing.

Het oriëntatiepunt "Art. 3 onder C Opiumwet aanwezig hebben softdrugs" gaat in geval van hennep uit van *droge hennep*. Natte hennep is doorgaans vier keer zo zwaar als droge hennep.

Wet Wapens en Munitie

Art. 26/31 WWM een (hand)vuurwapen, automatisch vuurwapen of explosief voorhanden hebben en overdragen

Omschrijving	Oriëntatiepunt	
	Woning	Openbare ruimte
Pistolen/revolvers/geweren (III.1)	4 maanden GS ov	8 maanden GS ov
Automatisch vuurwapen (II.2)	12 maanden GS ov	15 maanden GS ov
Explosieven (incl. handgranaat) (II.7)	12 maanden GS ov	15 maanden GS ov

Art. 13 WWM een categorie I wapen voorhanden hebben, dragen en overdragen

Omschrijving	Categorie	Oriëntatiepunt
Messen	I.1-I.3	€ 270,--
Boksbeugel, ploertendoder, wurgstokjes, werpster	I.3	€ 240,--
Geluiddemper	I.3	€ 500,--
Katapult	I.6	€ 240,--
Nabootsing bestaand wapen/ gewijzigd lucht-, gas- en veerdrukwapen	I.7	€ 650,--

Art. 26/31 een categorie II en III wapen voorhanden hebben en overdragen

Omschrijving	Categorie	Oriëntatiepunt
Geheim vuurwapen gelijkend op ander voorwerp dan wapen	II.4	5 maanden GS ov
Heimelijk draagbaar vuurwapen (vervaardigd of gewijzigd)	II.3	5 maanden GS ov
Stroomstootwapen	II.5	€ 650,--
Traangasbusje/pepperspray	II.6	€ 350,--
Molotovcocktail	II.7	3 maanden GS ov
Gaspistool/- revolver	III.1	1 maanden GS ov
Riot-gun	III.1	8 maanden GS ov
Alarm-/startpistool of- revolver	III.4	€ 650,--
Hulpstukken, onderdelen van (vuur) wapens (art. 3.1 WWM)	III	€ 650,--

Art. 27/31 WWM een categorie IV wapen dragen of overdragen aan een minderjarige

Omschrijving	Categorie	Oriëntatiepunt
Blank wapen, lemmet meer dan 1 snijkant	IV.1	€ 240,--
Bajonet, Degen, Sabel, Zwaard	IV.2	€ 240,--
Wapenstok	IV.3	€ 240,--
Lucht-, gas- of veerdrukwapen, niet zijnde Categorie I.7	IV.4	€ 240,--
Harpoen, Kruisboog	IV.5	€ 240,--

Art. 26/31 WWM voorhanden hebben en overdragen munitie

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Scherpe munitie	
1-50 patronen	€ 180,-- tot € 420,--
50-100 patronen	€ 420,-- tot € 1.200,--
>100 patronen	50 uur TS ov
Gas/knalpatronen	
5-50 patronen	€ 100,-- tot € 200,--
50-100 patronen	v.a. € 200,--

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden van art. 55 WWM
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - strafverzwarend:*
 - ernstige lokale vuurwapen-gerelateerde problematiek
 - het vuurwapen is geladen of doorgeladen of schietklaar
 - het vuurwapen is voorzien van een geluiddemper
 - het vuurwapen is binnen handbereik
 - het wapen of de munitie is in het openbaar gedragen (voor zover deze omstandigheid niet reeds is verwerkt in het van toepassing zijnde oriëntatiepunt)
 - in de omgeving van (kleine) kinderen
 - aanwijzingen in het dossier voor geweld/beroepscriminaliteit
 - er is sprake van scherpe munitie die zodanig is bewerkt dat daarmee gro(o)t(er) letsel kan worden toegebracht
 - tegelijk met het vuurwapen is een aanzienlijke hoeveelheid (bijbehorende) munitie voorhanden/ overgedragen
 - strafmatigend:*
 - het wapen is onbruikbaar en niet met eenvoudige middelen weer bruikbaar te maken.

Toelichting

Begripsomschrijvingen

Bij vuurwapenbezit wordt een onderscheid gemaakt tussen bezit in een woning (of ander niet-publiek gebouw) en bezit in de openbare ruimte. Onder openbare ruimte wordt ook begrepen een voertuig dat zich op de openbare weg bevindt.

Fraude

Fraude

Benadelingsbedrag	Oriëntatiepunt
Tot € 10.000,--	1 week – 2 maanden GS ov / TS ov
€ 10.000,-- tot € 70.000,--	2-5 maanden GS ov / TS ov
€ 70.000,-- tot € 125.000,--	5-9 maanden GS ov / TS ov + GS vw
€ 125.000,-- tot € 250.000,--	9-12 maanden GS ov
€ 250.000,-- tot € 500.000,--	12-18 maanden GS ov
€ 500.000,-- tot € 1.000.000,--	18-24 maanden GS ov
€ 1.000.000,-- en hoger	24 maanden - maximum GS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene oriëntatiepunten](#)
- zie de (overige) wettelijke strafverzwarringsgronden (Wetboek van Strafrecht en/of bijzondere wetten)
- voor dit delict kan verder nog gedacht worden aan de volgende **specifieke omstandigheden**:
 - de mate waarin de verdachte door de overtreding voordeel heeft verkregen
 - de verdachte heeft de gedraging uit eigen beweging beëindigd
 - of de verdachte een natuurlijke persoon of een rechtspersoon betreft
 - de mate waarin de gedraging heeft geleid tot marktverstoring
 - de mate waarin door de gedraging het vertrouwen in de markt is geschaad
 - de verdachte heeft gehandeld in de uitoefening van een beroep of bedrijf
 - type slachtoffer (professional, leek, overheidsinstantie) en de rol van het slachtoffer bij de gedraging
 - aan de verdachte is een bestuursrechtelijke maatregel (niet zijnde een bestuurlijke boete voor hetzelfde feit als bedoeld in art. 5:44 Awb) opgelegd (bijvoorbeeld intrekking vergunning, last onder dwangsom).

Toelichting

Het oriëntatiepunt ziet op fraude in algemene zin. Daaronder zijn begrepen fraudedelicten in de zin van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Douanewet, de Wet op het financieel toezicht, de Coördinatiewet en de Organisatiewet, alsook uitkeringsfraude en andere bijzondere wetten. Onder fraudedelicten worden tevens geschaard de in de titels 8 (omkoping), 10-12 (valsheid), 24-26 (verduistering, bedrog en faillissement), 28 (steekpenningen) en 30a (witwassen) van het Wetboek van Strafrecht opgenomen artikelen, mits deze gedragingen in een frauduleuze context plaatsvinden.

Geldboete

De in de tabel genoemde straffen kunnen worden gecombineerd met een geldboete, bijvoorbeeld in zaken waarin geen vordering benadeelde partij is ingediend of in zaken waarin niet tevens een civiele, ontnemings- of fiscale procedure loopt.

LOVS-afspraken

Wetboek van Strafrecht

Art. 22c en 22d Sr (vervangende hechtenis bij) oplegging taakstraf

Taakstraf	Vervangende hechtenis
30 uur	15 dagen
40 uur	20 dagen
50 uur	25 dagen
60 uur	1 maand
120 uur	2 maanden
240 uur	4 maanden

Toelichting

- Één maand is dertig dagen (art. 88 Sr).
- Het maximum aantal uur taakstraf bedraagt 240 uur (art. 22c lid 2 Sr). Dit maximum geldt per feit. In geval van meerdadse samenloop (art. 57 Sr) mag het maximum van 240 uur worden overschreden. Ook in dat geval legt de rechter één taakstraf op. (HR 13 september 2022, [ECLI:NL:HR:2022:1191](#)).
- De vervangende hechtenis belooft ten hoogste vier maanden (art. 22d lid 3 Sr). In geval van meerdadse samenloop en oplegging van een taakstraf van méér dan 240 uur mag het maximum van vier maanden worden overschreden. (HR 9 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:566](#)).
- Als de rechter voor meer dan één strafbaar feit een taakstraf oplegt, moet de duur van die taakstraf en de daaraan verbonden vervangende hechtenis in een redelijke verhouding staan tot (onder meer) de ernst van de betreffende feiten, waarbij tevens van belang is dat de verdachte de taakstraf moet kunnen voltooien binnen de in art. 6:3:1 Sv bedoelde termijn. (HR 9 april 2024, [ECLI:NL:HR:2024:566](#)).
- De termijn waarbinnen de straf dient te zijn verricht wordt niet in het vonnis opgenomen.

Art. 23 Sr afrondingsregels bij geldboetes

Hoogte bedrag geldboete	Afronding
€ 0,- tot en met € 100,--	€ 5,--
€ 101,- tot en met € 500,--	€ 10,--
€ 501,- tot en met € 1.000,--	€ 50,--
€ 1.001,- tot en met € 5.000,--	€ 100,--
€ 5.001,- en meer	€ 500,--

Toelichting

Alle afrondingen vinden plaats naar beneden.

Art. 24c/36f Sr vervangende hechtenis bij geldboete en gijzeling bij schadevergoedingsmaatregel

Omschrijving	Bedrag	Aantal dagen hechtenis/gijzeling
Tot en met € 5.000,-- per € 100,-- één dag (minimum 1 dag)	tot en met € 100,--	1 dag
	€ 500,--	5 dagen
	€ 1.000,--	10 dagen
	€ 1.500,--	15 dagen
	€ 2.000,--	20 dagen
	€ 2.500,--	25 dagen
	€ 3.000,--	30 dagen
	€ 3.500,--	35 dagen
	€ 4.000,--	40 dagen
	€ 4.500,--	45 dagen
	€ 5.000,--	50 dagen
Vanaf € 5.000,-- tot en met € 20.000,-- per € 200,-- één dag erbij	€ 6.000,--	55 dagen
	€ 8.000,--	65 dagen
	€ 10.000,--	75 dagen
	€ 15.000,--	100 dagen
	€ 20.000,--	125 dagen
Vanaf € 20.000,-- tot en met € 60.000,-- per € 300,-- één dag erbij	€ 30.000,--	158 dagen
	€ 40.000,--	191 dagen
	€ 50.000,--	225 dagen
	€ 60.000,--	258 dagen
Vanaf € 60.000,-- tot en met € 103.000,-- per € 400,-- één dag erbij	€ 70.000,--	283 dagen
	€ 80.000,--	308 dagen
	€ 90.000,--	333 dagen
	€ 100.000,--	358 dagen
	€ 103.000,--	365 dagen*
	meer dan € 103.000,--	365 dagen*

Toelichting

De hierboven gehanteerde formules zijn:

- Bij bedragen van € 3,-- (art. 23 lid 2 Sr) t/m € 100,--: 1 dag.
- Bij bedragen van € 100,-- t/m € 5.000,--: bedrag / 100 = aantal dagen.
- Bij bedragen van € 5.000,01 t/m € 20.000,--: (bedrag min 5.000) / 200 + 50 = aantal dagen.
- Bij bedragen van € 20.000,01 t/m € 60.000,--: (bedrag min 20.000) / 300 + 125 = aantal dagen.
- Bij bedragen van € 60.000,01 t/m € 103.000,--: (bedrag min 60.000) / 400 + 258 = aantal dagen.
- Bij bedragen hoger dan € 103.000,--: 365 dagen.*

Bij feiten gepleegd vóór 25 juli 2020 geldt een maximum van 360 dagen. Bij feiten gepleegd op of ná 25 juli 2020 geldt een maximum van 365 dagen. (HR 1 juni 2021, [ECLI:NL:HR:2021:812](#))

Bij toepassing van deze formules geldt het volgende: bij bedragen boven € 100,-- wordt het aantal dagen naar beneden afgerond op hele dagen.

Maximum geldboetecategorie V

Bij het ontwikkelen van de tabel is aansluiting gezocht bij het maximum van geldboetecategorie V van € 103.000,- (Stb. 2023, 450). Op grond van art. 23 lid 9 Sr worden de bedragen van de geldboetecategorieën elke twee jaar bij algemene maatregel van bestuur aangepast aan de ontwikkeling van de consumentenprijsindex sinds de vorige aanpassing van deze bedragen. Die aanpassingen werken echter niet door in de tabel. Dat betekent dat het maximum van de vervangende hechtenis respectievelijk gijzeling – ongeacht de verhogingen van de boetecategorieën als bedoeld in art. 23 lid 4 Sr – bij een bedrag van € 103.000,-- is bereikt.

Geldboete

- Categorie V is het reguliere maximum bij de geldboete voor volwassenen, al zijn daarop wel uitzonderingen mogelijk (zie art. 6 lid 1 WED en art. 12 Opiumwet).
- In geval van oplegging van een geldboete is de rechter verplicht om vervangende hechtenis te bevelen (art. 24c lid 1 Sr).
- Alleen bij natuurlijke personen kan vervangende hechtenis worden bevolen; bij rechtspersonen is dit niet mogelijk (art. 24c lid 1 Sr).

Schadevergoedingsmaatregel

- Gijzeling in geval van oplegging van de schadevergoedingsmaatregel is gebaseerd op art. 36f lid 5 Sr.
- De totale duur van de gijzeling beloopt – ook in gevallen van samenloop als bedoeld in de artt. 57 en 58 Sr (vgl. art. 60 Sr) – ten hoogste één jaar. Bij oplegging van meerdere schadevergoedingsmaatregelen wordt het aantal dagen gijzeling naar evenredigheid over de maatregelen verdeeld.
- Toepassing van gijzeling heft de betalingsverplichting ten behoeve van het slachtoffer niet op (art. 6:4:20 lid 5 Sv).

Art. 27 Sr aftrek voorarrest bij oplegging taakstraf en geldboete

Voorarrest	Aftrek
Taakstraf - 1 dag voorarrest	2 uur TS
Geldboete - 1 dag voorarrest	€ 100,--

Toelichting

De aftrek van voorarrest bij de oplegging van een taakstraf is verplicht (art. 27 lid 1 Sr). De maatstaf moet in de uitspraak worden vermeld. Als maatstaf geldt hierbij dat voor elke dag voorarrest 2 uur taakstraf wordt afgetrokken,

De aftrek van voorarrest bij de oplegging van een geldboete is niet verplicht (art. 27 lid 3 Sr). Indien de rechter dit bevel wel geeft, is de maatstaf dat voor elke dag voorarrest € 100,- wordt afgetrokken.

Art. 27 Sr berekening aftrek voorarrest

Omschrijving
a. Indien alleen sprake is van in verzekeringstelling: de eerste en de laatste dag van in verzekeringstelling gelden als een volle dag. Indien het voorarrest beperkt is gebleven tot enkele uren in verzekeringstelling geldt dit als een volle dag.
b. Indien sprake is van voorlopige hechtenis in aansluiting op in verzekeringstelling: de eerste dag van in verzekeringstelling geldt als een volle dag, de laatste dag van in verzekeringstelling blijft buiten beschouwing (dit om dubbeltelling met de eerste dag van de voorlopige hechtenis te voorkomen – de ratio van art. 27, tweede lid, Sr). De laatste dag van de voorlopige hechtenis geldt als een volle dag.
c. Indien uitsluitend voorlopige hechtenis is toegepast: de eerste en de laatste dag van de voorlopige hechtenis gelden als een volle dag.

Toelichting

Bij het berekenen van de totale duur van het voorarrest als bedoeld in art. 27 Sr worden niet de nachten, maar de dagen van het voorarrest geteld.

Art. 36e Sr berekening opbrengst hennepteelt**Omschrijving**

- a. Bij het berekenen van het behaalde wederrechtelijk verkregen voordeel bij hennepteelt dient als uitgangspunt te worden genomen de werkelijke opbrengst die de specifieke hennepkwekerij in de voorliggende casus heeft behaald.
- b. Als uit het dossier en het overigens verhandelde ter zitting het werkelijk behaalde voordeel niet is vast te stellen, wordt een verantwoorde schatting gemaakt van het wederrechtelijk behaalde voordeel.
- c. Als uit het dossier en het overigens verhandelde ter zitting de details van de hennepkwekerij blijken (waaronder met name het aantal planten per vierkante meter), dan kan aan de hand van het BOOM-rapport "Wederrechtelijk verkregen voordeel hennepkwekerij bij binnenteelt onder kunstlicht; Standaardberekening en normen" een redelijk nauwkeurige berekening van de geschatte opbrengst (gewicht) per hennepplant worden gemaakt.
- d. Indien deze details (en met name het aantal planten per vierkante meter) niet bekend zijn, wordt bij de berekening van het wederrechtelijk verkregen voordeel uitgegaan van een opbrengst van 28,2 gram hennep per hennepplant.
- e. Bovenstaande laat onverlet dat het onderzoek ter terechtzitting mogelijk tot een andere uitkomst leidt.

Art. 36e lid 11 Sr bepalen duur gijzeling bij opleggen ontnemingsmaatregel**Omschrijving**

Bij het opleggen van een ontnemingsmaatregel bepaalt de rechter ex art. 36e lid 11 Sr de duur van de gijzeling die met toepassing van art. 6:6:25 Sv ten hoogste kan worden gevorderd. De maximale duur van de gijzeling bedraagt drie jaar.* Hierbij wordt voor elke volle €100,-- van het opgelegde bedrag één dag gerekend.

* Bij feiten gepleegd vóór 25 juli 2020 betekent dit een maximum van 1080 dagen. Bij feiten gepleegd op of ná 25 juli 2020 betekent dit een maximum van 1095 dagen. (HR 1 juni 2021, [ECLI:NL:HR:2021:812](#), en HR 31 mei 2022, [ECLI:NL:HR:2022:805](#))

Art. 36e Sr/6:6:25 Sv tabel gijzeling

Restant betalingsverplichting		1e vordering	2e vordering	3e vordering
Tot € 4.500,--		maatwerk	maatwerk	maatwerk
€ 4.500 tot € 50.000,--		1/6 maximum	1/3 maximum	1/2 maximum
€ 50.000,-- tot € 500.000,--		1/2 maximum	1/2 maximum	
€ 500.000,-- en hoger		maximum		

Toelichting**Uitgangspunt**

Bij het bepalen van de duur van de gijzeling geldt als uitgangspunt het maximale aantal dagen gijzeling dat door de rechter is bepaald bij het opleggen van de ontnemingsmaatregel (art. 36e lid 11 Sr).

Bedragen tot € 4.500,--

Bij bedragen tot € 4.500,-- is maatwerk vereist. Bij geringe bedragen kan dit er bijvoorbeeld toe leiden dat het meer voor de hand ligt het door de rechter ex art. 36e lid 11 Sr bepaalde maximum aantal dagen gijzeling bij de 1e vordering in zijn geheel toe te wijzen (danwel te beperken tot twee vorderingen) om voor voldoende pressie te zorgen.

Bedragen vanaf € 4.500,--

Bij bedragen van € 4.500,-- tot € 50.000,-- geldt als uitgangspunt dat een zesde deel (respectievelijk een derde deel of de helft) van het door de rechter ex art. 36e lid 11 Sr bepaalde maximum aantal dagen gijzeling wordt toegewezen. Bij bedragen van € 50.000,-- tot € 500.000,-- betreft dit de helft van het eerder door de rechter bepaalde maximum aantal dagen. Het aantal dagen wordt bij toepassing van deze formule afgerond naar beneden op hele dagen. Voorbeeld: max 480 dagen: 1e vordering 80 dagen, 2e vordering 160 dagen, 3e vordering 240 dagen

Gijzeling als pressiemiddel

De gijzeling dient als pressiemiddel als niet is gebleken van betalingsonmacht en is uitdrukkelijk niet bedoeld als (extra-)bestrafing.

Overig

Indien de veroordeelde na een eerste tenuitvoerlegging van de gijzeling onwillig blijft om aan de betalingsverplichting te voldoen, kan door de officier van justitie opnieuw een vordering tot de tenuitvoerlegging van de gijzeling worden ingesteld. De betalingsverplichting blijft na het ondergaan van de gijzeling – ook als de maximale duur is ondergaan – onverminderd bestaan.

Een uitzondering op de tabel kan zich voordoen bij vreemdelingen en mensen die zich onvindbaar maken en zich daardoor aan het voldoen van betalingsverplichting onttrekken. In die gevallen kan bij de eerste vordering een langere duur van de gijzeling aangewezen zijn.

Art. 36f Sr wettelijke rente en schadevergoedingsmaatregelen

Omschrijving

- a. Indien door een benadeelde partij in het kader van een civiele vordering wettelijke rente is gevorderd en deze wordt toegewezen, legt de rechter die wettelijke rente ook op bij de schadevergoedingsmaatregel.
- b. De wettelijke rente wordt zowel ten aanzien van de materiële als de immateriële schade toegewezen vanaf de datum van het ontstaan van de schade. Deze datum kan per schadepost verschillend zijn. In voorkomende gevallen kan de aanvangsdatum van de wettelijke rente van een schadepost worden vastgesteld op een datum die is gelegen in een bewezenverklaarde periode (vgl. HR 26 mei 2020, [ECLI:NL:HR:2020:918](#) en HR 26 maart 2024, [ECLI:NL:HR:2024:466](#)) of in een periode waarin kosten zijn gemaakt (vgl. HR 8 april 2025, [ECLI:NL:HR:2025:531](#)). De rechter motiveert dan waarom een bepaalde datum – in het licht van de rechtspraak van de Hoge Raad – als datum kan gelden waarop een schade is ontstaan. Enkel in de situatie dat elk aanknopingspunt voor het vaststellen van het moment waarop een schadepost is ontstaan ontbreekt, kan de wettelijke rente worden toegewezen vanaf de datum van indiening van de betreffende vordering.
- c. Bij de oplegging van een schadevergoedingsmaatregel, wordt het aantal dagen gijzeling slechts gerelateerd aan de hoofdsom van de toegewezen schadevergoeding en niet tevens aan de daarover verschuldigde wettelijke rente.

Art. 37a Sr terbeschikkingstelling

Omschrijving

Met betrekking tot de oplegging van de maatregel van terbeschikkingstelling (TBS) wordt geen onderscheid gemaakt tussen vreemdelingen, ongeacht hun verblijfsstatus en Nederlanders.

Wetboek van Strafvordering

Art. 30-34 Sv verstrekking bandopnamen van de terechtzitting

Omschrijving

Geluidsopnamen van de terechtzitting dienen enkel en alleen ter ondersteuning van de griffier voor het opmaken van het proces-verbaal van de desbetreffende zitting en zijn – net als de aantekeningen van de griffier – niet bedoeld om aan het dossier te worden toegevoegd of aan derden te worden verstrekt. Uitgangspunt is dat bandopnamen noch kopieën daarvan aan het openbaar ministerie en de verdediging worden verstrekt.

Art. 533 Sv schadevergoeding bij vrijheidsbeneming

Omschrijving	Schadevergoeding per dag
a. Verblijf in een politiecel	€ 130,-- Vanaf 1-1-2026 € 160,--*
b. Verblijf in een huis van bewaring	€ 100,-- Vanaf 1-1-2026 € 120,--*
c. Verblijf in een huis van bewaring in beperkingen of in een extra beveiligde inrichting (EBI)	€ 100,-- + € 30,-- Vanaf 1-1-2026 € 120,-- + € 35,--*

* Op verzoeken die op of na 1 januari 2026 zijn ingediend, is de hogere vergoeding van toepassing.

Toelichting

In deze tabel worden de normbedragen weergegeven voor schadevergoeding wegens de in verzekering of voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd in een politiecel of huis van bewaring, indien een zaak is geëindigd zonder oplegging van een straf of een maatregel.

Beperkingen HvB of EBI

Voor elke dag die in beperkingen in een huis van bewaring of in een extra beveiligde inrichting (EBI) is doorgebracht, wordt boven de standaardvergoeding van € 100,-- (vanaf 1 januari 2026 € 120,--), een vergoeding toegekend van € 30,-- (vanaf 1 januari 2026 € 35,--).

Bepalen aantal dagen

Bij het bepalen van het aantal dagen dat de verzoeker in een politiecel of huis van bewaring heeft doorgebracht, wordt zowel de dag waarop de in verzekeringstelling is aangevangen als de dag van de invrijheidstelling naar de maatstaf van een volledige dag vergoed. Ook indien de in verzekeringstelling is aangevangen en geëindigd op één en dezelfde dag en beperkt is gebleven tot enkele uren wordt naar de maatstaf van een volledige dag vergoed.

Een dag die begint op basis van een vergoedingsmaatstaf van € 130,-- (vanaf 1 januari 2026 € 160,--), maar die overgaat in een dag met een vergoedingsmaatstaf van € 100,-- (vanaf 1 januari 2026 € 120,--), wordt aangemerkt als een dag tegen een vergoedingsmaatstaf van € 100,-- (vanaf 1 januari 2026 € 120,--).

Overeenkomstige toepassing

Voornoemde forfaitaire bedragen zijn van overeenkomstige toepassing op de procedure ex art. 537 Sv.

Art. 529/530/533 Sv vergoeding verzoeken art. 529, 530 en 533 Sv

Omschrijving	Vergoeding
a. Standaard vergoeding inclusief BTW zonder behandeling	€ 340,-- Vanaf 1-1-2026 € 420,--*
b. Standaard vergoeding inclusief BTW met behandeling (eventuele reiskosten van de raadsman worden geacht bij deze vergoeding te zijn inbegrepen)	€ 680,-- Vanaf 1-1-2026 € 825,--*
c. Vergoeding voor gewezen verdachten die de BTW kunnen verrekenen zonder behandeling	€ 280,-- Vanaf 1-1-2026 € 345,--*
d. Vergoeding voor gewezen verdachten die de BTW kunnen verrekenen met behandeling	€ 560,-- Vanaf 1-1-2026 € 685,--*

* Op verzoeken die op of na 1 januari 2026 zijn ingediend, is de hogere vergoeding van toepassing.

Toelichting

Bijzondere omstandigheden:

- Bij gelijktijdige indiening in een zaak van een verzoek ex artikelen 529, 530 en 533 Sv: éénmaal de standaardvergoeding (inclusief BTW) van € 340,-- (vanaf 1 januari 2026 € 420,--) of € 680,-- (vanaf 1 januari 2026 € 825,--);
- Bij indiening van zowel een verzoek ex art. 533 als 529 en 530 Sv, terwijl het laatste verzoek uitsluitend betrekking heeft op de kosten van indiening en eventueel de mondelinge behandeling van het eerste: éénmaal de standaardvergoeding (inclusief BTW) van € 340,-- (vanaf 1 januari 2026 € 420,--) of € 680,-- (vanaf 1 januari 2026 € 825,--).

Behandeling twee instanties

Indien het verzoek in twee instanties wordt behandeld, kent het hof voor beide instanties een vergoeding toe. Voor de behandeling van het hoger beroep wordt - naast de vergoeding voor de procedure in eerste aanleg - een vergoeding van € 340,-- (vanaf 1 januari 2026 € 420,--) toegekend. Voor gewezen verdachten die de BTW kunnen verrekenen is de vergoeding voor het instellen en behandelen van het hoger beroep € 280,-- (vanaf 1 januari 2026 € 345,--).

Geen melding BTW in dictum

Aangezien de vergoeding niet aan de raadsman maar aan de gewezen verdachte wordt toegekend en op zich zelf daarom niet onderhevig is aan omzetbelasting, dient in het dictum geen melding te worden gemaakt van de BTW.

Art. 530 Sv vergoeding reistijd/-kosten en wachttijd raadsman behandeling strafzaak

Omschrijving
De declaraties van advocaten ten aanzien van reiskosten, reistijd en wachttijd gemaakt in het kader van de behandeling van strafzaken die zonder oplegging van straf of maatregel zijn geëindigd, worden - tenzij deze onredelijk hoog voorkomen - integraal vergoed.

Art. 530 Sv geen vergoeding reiskosten raadsman bij behandeling verzoekschrift

Omschrijving

Er wordt geen vergoeding gegeven aan de raadsman voor de door hem gemaakte reiskosten voor de behandeling van een verzoekschrift. De reiskosten worden geacht te zijn begrepen in de forfaitaire vergoeding voor de mondelinge behandeling.

Art. 6:6:21 Sv omzetting vrijheidsstraf in taakstraf (TUL)

Voorwaardelijke vrijheidsstraf	Taakstraf (na omzetting)
1 week	30 uur
2 weken	60 uur
3 weken	90 uur
1 maand	120 uur
2 maanden	160 uur
3 maanden	200 uur
4 maanden	240 uur

Toelichting

- Één maand is dertig dagen (art. 88 Sr).
- Het maximum aantal uur taakstraf bedraagt 240 uur (art. 6:6:21 lid 2 Sv jo art. 22c lid 2 Sr).
- Deze tabel is bewust anders dan de tabel van art. 22d Sr (vervangende hechtenis bij oplegging taakstraf).
- In afwijking van de tabel art. 22d Sr (vervangende hechtenis bij oplegging taakstraf) wordt bij het bepalen van de duur van de vervangende hechtenis na omzetting aansluiting gezocht bij de oorspronkelijk opgelegde voorwaardelijke vrijheidsstraf. De vervangende hechtenis mag de duur van de niet tenuitvoergelegde vrijheidsstraf niet overstijgen (vgl. HR 5 juni 2018, [ECLI:NL:HR:2018:834](#)).
- De toepassing van de tabel is uitgesloten in de gevallen als bedoeld in art. 6:6:21 lid 2 Sv jo art. 22b Sr.

Wegenverkeerswet 1994

Art. 164 lid 9 WVV1994 schadevergoeding invorderen en/of inhouden rijbewijs

Omschrijving

Het normbedrag voor schadevergoeding ingevolge art. 164, negende lid, WVV1994 betreft 15 euro per dag.

Toelichting

Bij het bepalen van het aantal dagen dat het rijbewijs ingevolge art. 164 lid 9 WVV1994 ingevorderd en/of ingehouden is geweest, geldt de dag waarop het rijbewijs is ingevorderd of waarop de overgifte van het rijbewijs is gevorderd als eerste dag en de dag waarop de strafrechtelijke invordering en/of inhouding is geëindigd als laatste dag.

Jeugd

Oriëntatiepunten voor straftoemeting en LOVS-afspraken jeugd

Inleiding

In het jeugdstrafrecht staat *het belang van de jongere centraal* en ligt de nadruk op een opvoedkundige aanpak: het pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht. De kern hiervan is dat jongeren nog in ontwikkeling zijn en dat deze ontwikkeling in een goede richting kan worden bijgestuurd. Bij de straftoemeting gaat het dus niet alleen om een reactie op verwijtbaar gedrag, maar ook om behandeling, rechtsherstel of maatschappelijke bescherming. De wet biedt de rechter de ruimte om in iedere strafzaak *maatwerk* te leveren en – door de mogelijkheid van een combinatie van sancties – de proportionaliteit van de straftoemeting in acht te nemen.

De LOVS-oriëntatiepunten voor jeugd zijn vertrekpunten van denken voor de strafmodaliteit en strafmaat bij veelvoorkomende delicten gepleegd door first offenders die berecht worden op grond van het jeugdstrafrecht. In de [algemene inleiding](#) is een toelichting gegeven op factoren die een rol spelen bij de straftoemeting en is een aantal algemene oriëntatiepunten beschreven.

Het staat de (kinder)rechter vrij om, indien omstandigheden van de zaak daartoe aanleiding geven, zoals leeftijd, kwetsbaarheid of andere omstandigheden, van deze punten af te wijken. Daarbij is steeds het *pedagogische karakter van het jeugdstrafrecht*, met als algemeen uitgangspunt het voorkomen van recidive, leidend.

Aanvullend gelden voor minderjarigen de volgende uitgangspunten.

Algemene uitgangspunten oriëntatiepunten jeugd

- De specifieke delicten in onderstaand overzicht zijn veelvoorkomende delicten. Als een specifiek delict niet is opgenomen, betreft het een delict waarbij zodanig maatwerk moet worden verricht, dat geen algemeen uitgangspunt kan worden geformuleerd. Dat betekent niet automatisch dat aangesloten kan worden bij de vertrekpunten voor meerderjarigen.
- Onderstaande oriëntatiepunten zijn ook van toepassing op de strafoplegging ten aanzien van meerderjarigen op wie het jeugdstrafrecht wordt toegepast.

Omstandigheden van belang voor de strafmodaliteit/-duur

- Vrijheidsbeneming wordt als laatste redmiddel ingezet en is van een zo kort mogelijke duur.
- Het opleggen van een taakstraf verdient de voorkeur boven een geldboete.
- Als uitgangspunt geldt dat er geen geldboete wordt opgelegd aan jeugdigen. Hiermee wordt geen strafverzwaring beoogd. Het opleggen van een geldboete blijft wel mogelijk, maar is afhankelijk van de financiële draagkracht van de jeugdige. Als er wel een boete wordt opgelegd, wordt voor wat betreft de afrondingsregels en de vervangende hechtenis (jeugddetentie) verwezen naar de oriëntatiepunten voor volwassenen.
- Bij de strafoplegging kan rekening worden gehouden met bijzondere voorwaarden die zijn opgelegd in het kader van de schorsing van de voorlopige hechtenis en die de verdachte als straf kan hebben ervaren.
- Bij het bepalen van de hoogte van de straf kan rekening worden gehouden met de zwaarte, duur en intensiteit van de op te leggen bijzondere voorwaarde(n).
- Een taakstraf is bij niet verrichten steeds te vervangen door het aantal uren gedeeld door twee dagen jeugddetentie. Bij een oneven aantal uren taakstraf wordt de vervangende jeugddetentie naar beneden afgerond.
- Bij het opleggen van een boete kan (enkel) bepaald worden dat bij niet betalen vervangende jeugddetentie moet worden ondergaan. Dat is niet verplicht.

Oriëntatiepunten voor straftoemeting

Wetboek van Strafrecht

Art. 137c en d Sr (aanzetten tot) discriminatie

Omschrijving	Oriëntatiepunt
(aanzetten tot) discriminatie	30 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 141 Sr openlijk geweld

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Openlijk geweld goederen geringe schade	20 uur TS ov
b. Openlijk geweld goederen aanzienlijke schade	v.a. 40 uur TS ov
c. Openlijk geweld personen	40 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - aard en ernst geweld
 - aard en ernst letsel
 - gebruik wapen
 - plaats van het delict
 - georganiseerd karakter van de groep
 - kwetsbaarheid slachtoffer
 - gepleegd tegen gezagsdragers

Art. 157 Sr brandstichting

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Geringe schade goederen	v.a. 30 uur TS ov
b. Aanzienlijke schade goederen	v.a. 60 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
c. Aanzienlijke schade gevaarzetting/gevaar voor personen	In beginsel JD ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 180 Sr wederspanningheid

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Wederspanningheid	30 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 184 Sr niet voldoen aan ambtelijk bevel

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Niet voldoen aan ambtelijk bevel	20 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 188 Sr valse aangifte

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Zonder ernstig gevolg voor anderen	30 uur TS ov
b. Met ernstig gevolg voor anderen	v.a. 60 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 209 Sr uitgeven/in voorraad hebben etc. vals/vervalst geld

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive
Uitgeven/in voorraad hebben etc. van vals of vervalst geld	30-50 uur TS ov	v.a. 50 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - grote hoeveelheid biljetten
 - winstbejag
 - professionaliteit handelen

Toelichting

Het gaat bij deze zaken om het zelf namaken van munten of biljetten dan wel het bekend zijn met de valsheid of vervalsing daarvan bij ontvangst.

Eigen ondeugdelijke vervalsing

Ingeval van eigen ondeugdelijke vervalsing geldt als uitgangspunt een (voorwaardelijke) jeugddetentie.

Art. 213 Sr uitgeven vals of vervalst geld

Omschrijving	Oriëntatiepunt	Recidive
Uitgeven vals of vervalst geld	16-40 uur TS ov (in beginsel OM-aftoening)	v.a. 50 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - grote hoeveelheid biljetten
 - winstbejag
 - professionaliteit handelen

Art. 225 Sr valsheid in geschrift

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Valsheid in geschrift	25 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

art 239 (oud) Sr schennis

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Schennis	v.a. 30 uur TS ov

Let op: Op 1 juli 2024 is de Wet seksuele misdrijven in werking getreden. Dit oriëntatiepunt ziet op art. 239 (oud) Sr.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 242-245 (oud) Sr verkrachting

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Seksueel binnendringen onmachtige/bewusteloze, gestoorde of kind <12 jr en <16 jr	6 maanden JD ov

Let op: Op 1 juli 2024 is de Wet seksuele misdrijven in werking getreden. Dit oriëntatiepunt ziet op art. 242-245 (oud) Sr.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - frequentie en duur
 - leeftijd slachtoffer
 - (andere) bijzondere kwetsbaarheid slachtoffer
 - geweld (ernst/mate)
 - bijzondere schadelijke gevolgen voor het slachtoffer (bijv. ontmaagding, aanzienlijk geestelijk of lichamelijk letsel, besmettingsrisico)
 - meer daders
 - bijzondere bedreigende en/of vernederende setting (bijv. vrijheidsbeneming, bedreigingen, anale penetratie, penetratie met voorwerpen)
 - bijzondere negatieve gevolgen voor dader

Art. 246-247 (oud) Sr aanranding, ontucht met kind <16 jr

Omschrijving	Oriëntatiepunt*
a. Eenmalig billen/borsten knippen	v.a. 20 uur TS ov
b. Tongzoen	60 uur TS ov
c. Aanranding (overig)	120 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

* Met inachtneming van art. 77ma Sr

Let op: Op 1 juli 2024 is de Wet seksuele misdrijven in werking getreden. Dit oriëntatiepunt ziet op art. 246-247 (oud) Sr.

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - frequentie en duur
 - leeftijd slachtoffer
 - (andere) bijzondere kwetsbaarheid slachtoffer
 - meer daders
 - bijzondere bedreigende en/of vernederende setting (bijv. tegen de wil van kleding ontdoen, vrijheidsbeneming, bedreigingen)
 - bijzondere negatieve gevolgen voor dader

Art. 266 Sr belediging

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Belediging	20 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 267 jo 266 Sr belediging ambtenaar in functie

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Belediging ambtenaar in functie	25 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 285 Sr bedreiging

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Bedreiging (mondeling of via internet)	v.a. 20 uur TS ov
b. Van politici	v.a. 30 uur TS ov
c. Met tonen van een mes	v.a. 60 uur TS ov
d. Met tonen van een (nep)vuurwapen	v.a. 120 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 300 Sr mishandeling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Enkele klap/schop/trap	20 uur TS ov
b. Meerdere klappen/schoppen/trappen	40 uur TS ov
c. Met behulp van een slagwapen of door kopstoot met enig letsel	60 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 302 Sr zware mishandeling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Zwaar lichamelijk letsel zonder gebruik van een wapen	v.a. 80 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
b. Zwaar lichamelijk letsel d.m.v. Schoppen/trappen tegen hoofd, dan wel met behulp van een wapen	v.a. 3 maanden JD ov
c. Zeer zwaar lichamelijk letsels zonder gebruik van een wapen	v.a. 4 maanden JD ov
d. Zeer zwaar lichamelijk letsel d.m.v. Schoppen/trappen tegen hoofd, dan wel met behulp van een wapen	v.a. 6 maanden JD ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straffoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Toelichting

Het in art. 302 Sr bedoelde zwaar lichamelijk letsel kan worden onderscheiden in zwaar lichamelijk letsel en zeer zwaar lichamelijk letsel. Onder zwaar lichamelijk letsel moet worden begrepen zwaar lichamelijk letsel, als bedoeld in art. 302 Sr, waarvan volledig herstel valt te verwachten binnen zes maanden na de gebeurtenis. Medisch ingrijpen zal in het algemeen geïndiceerd zijn. Het gaat bijvoorbeeld om ingrijpende breuken. Onder zeer zwaar lichamelijk letsel moet worden begrepen zwaar lichamelijk letsel, als bedoeld in art. 302 Sr, dat levensbedreigend is of waarvan een zeer langdurige herstelperiode (meer dan zes maanden) of geen volledige genezing wordt verwacht.

Art. 310-311 Sr diefstal (in vereniging)

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. (Winkel)diefstal met schade < 150 euro	20 uur TS ov
b. (Winkel)diefstal met schade > 150 euro	30 uur TS ov
c. Zakkenrollerij	50 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
d. Diefstal van mobiele telefoon (bijvoorbeeld van tafel)	30 uur TS ov
e. Diefstal fiets	v.a. 30 uur TS ov
f. Diefstal bromfiets	v.a. 40 uur TS ov
g. Diefstal auto	v.a. 80 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de strafftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - waarde vervoermiddel
 - geen teruggave van vervoermiddel mogelijk
 - geen verhaalsmogelijkheid
 - samenwerkingsverband
 - professionele werkwijze

Art. 311 Sr diefstal met braak of verbreking (in vereniging)

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Uit auto	60 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
b. Uit bedrijfspand	80 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
c. Uit school	80 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
d. Uit woning	120 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de strafftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 312-317 Sr diefstal met geweld (straatroof)/afpersing

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Diefstal met geweld (straatroof)/afpersing	v.a. 60 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
b. Overval winkel	v.a. 4 maanden JD
c. Overval woning	v.a. 6 maanden JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#)
- als omstandigheid die van belang is, wordt in het bijzonder gezien:
 - (aard en ernst geweld) fysiek geweld
 - (aard en ernst) letsel
 - bedreiging met een wapen
 - plaats van het delict
 - georganiseerd karakter van de groep
 - kwetsbaarheid slachtoffer

Toelichting

De meest lichte vorm van art. 312/317 Sr bestaat uit het weggrissen van een goed (bv. mobieltje uit handen/pet van hoofd) dan wel dreigend zeggen “geef je mobieltje etc.”.

Voor een dergelijk feit geldt 60 uur taakstraf dan wel (dienovereenkomstige = 1 maand) jeugddetentie.

Art. 321 Sr verduistering

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Schade < € 150,--	20 uur TS ov
b. Schade > € 150,--	v.a. 30 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 322 Sr verduistering in dienstbetrekking

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Schade < € 150,--	30 uur TS ov
b. Schade > € 150,--	v.a. 40 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 326 Sr oplichting

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Schade < € 150,--	25 uur TS ov
b. Schade > € 150,--	v.a. 40 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 350 Sr vernieling (waaronder graffiti)

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Geringe schade	20 uur TS ov
b. Aanzienlijke schade	v.a. 30 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 416 Sr opzetheling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Schade < € 150,--	20 uur TS ov
b. Schade > € 150,--	v.a. 30 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 417bis Sr schuldheiling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Schade < € 150,--	15 uur TS ov
b. Schade > € 150,--	v.a. 20 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 417 Sr gewoonteheling

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Gewoonteheling	v.a. 60 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Wegenverkeerswet 1994

Legenda

- AAG: ademalcoholgehalte
 BAG: bloedalcoholgehalte
 OBM: ontzegging bevoegdheid motorrijtuigen te besturen

Art. 7 WVW1994 doorrijden na aanrijding

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Doorrijden na aanrijding	v.a. 25 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 8 WVW1994 rijden onder invloed

Art. 8 WVW1994 rijden onder invloed jonger dan 16 jaar fiets

Schaal	AAG (Ugl)	BAG (‰)	Oriëntatiepunt
I	235	0,54	15 uur TS ov

Art. 8 WVW1994 rijden onder invloed jonger dan 16 jaar bromfiets

Schaal	AAG (ugl)	BAG (‰)	Oriëntatiepunt
I	95-230	0,22 – 0,53	10 uur TS ov
II	235-350	0,54 – 0,80	15 uur TS ov
III	355-435	0,81 – 1,00	20 uur TS ov
IV	440-570	1,01 – 1,30	25 uur TS ov
V	575-650	1,31 – 1,50	30 uur TS ov
VI	655-785	1,51 – 1,80	35 uur TS ov
VII	790-865	1,81 – 2,00	40 uur TS ov
VIII	870-1090	2,01 – 2,50	45 uur TS ov
IX	> 1090	2,51	50 uur TS ov

Art. 8 WVW1994 rijden onder invloed vanaf 16 jaar fiets

Schaal	AAG (Ugl)	BAG (‰)	Oriëntatiepunt
I	235	0,54	15 uur TS ov

Art. 8 WVW1994 rijden onder invloed vanaf 16 jaar bromfiets

Schaal	AAG (ugl)	BAG (‰)	Oriëntatiepunt
I	95-230	0,22 – 0,53	10 uur TS ov
II	235-350	0,54 – 0,80	15 uur TS ov
III	355-435	0,81 – 1,00	20 uur TS ov
IV	440-570	1,01 – 1,30	25 uur TS ov
V	575-650	1,31 – 1,50	30 uur TS ov
VI	655-785	1,51 – 1,80	35 uur TS ov + 4 mnd OBM vw
VII	790-865	1,81 – 2,00	40 uur TS ov + 4 mnd OBM ov
VIII	870-1090	2,01 – 2,50	45 uur TS ov + 5 mnd OBM ov
IX	> 1090	2,51	50 uur TS ov + 6 mnd OBM ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 163 WVW1994 weigering test

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Weigering test fietser	20 uur TS ov
b. Weigering test bromfietser	35 uur TS ov + 5 mnd OBM ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 11 WVW1994 joyriding

Omschrijving	Oriëntatiepunt
Joyriding	40 uur TS ov

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Opiumwet

Art. 2 onder C Opiumwet aanwezig hebben harddrugs

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Aanwezig hebben 0 tot 5 gram of 1–10 pillen	20–40 uur TS ov
b. Aanwezig hebben 5 tot 25 gram of 10–50 pillen	60–120 uur TS ov
c. Aanwezig hebben vanaf 25 gram of 50 pillen	v.a. 100 uur TS ov
d. Dealerindicatie of drugsrunner	v.a. 120 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Art. 3 onder C Opiumwet aanwezig hebben softdrugs

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Aanwezig hebben 0 tot 5 gram	10 uur TS ov
b. Aanwezig hebben 5 tot 30 gram	15–30 uur TS ov
c. Aanwezig hebben vanaf 30 gram	v.a. 40 uur TS ov
d. Dealerindicatie of drugsrunner	v.a. 120 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

Toelichting

Gedooigbeleid (soft)drugs geldt niet voor minderjarigen.

Wet Wapens en Munitie

Art. 13/26/31 WWM voorhanden hebben en overdragen (vuur)wapen

Omschrijving	Oriëntatiepunt
a. Busje CS-gas	20 uur TS ov
b. Voorhanden hebben steekwapen/nepvuurwapen	30 uur TS ov, dan wel (dienovereenkomstige) JD
c. Voorhanden hebben (echt) vuurwapen	v.a. 6 weken JD

Omstandigheden die van belang zijn bij de straftoemeting:

- zie de [algemene strafverzwarende en strafmatigende omstandigheden](#).

LOVS-afspraken jeugd

Wetboek van Strafrecht

Art. 27 Sr berekening aftrek voorarrest

Omschrijving

Zie LOVS-afspraken meerderjarigen

Art. 77m Sr aftrek voorarrest bij taakstraffen

Voorarrest	Aftrek (aantal uur per dag)
Per dag	2 uur

Toelichting

- Indien een deel van de taakstraf is voldaan, wordt de vervangende jeugddetentie naar evenredigheid verminderd.
- De termijn waarbinnen de straf dient te zijn verricht wordt niet in het vonnis opgenomen.
- Daar waar de oplegging van een taakstraf wenselijk wordt geacht, dient hij te worden opgelegd. Ook als de verdachte niet met deze straf instemt.

Art. 77n Sr vervangende jeugddetentie bij oplegging taakstraf

Taakstraf	Vervangende jeugddetentie
30 uur	15 dagen
40 uur	20 dagen
50 uur	25 dagen
60 uur	1 maand
120 uur	2 maanden
240 uur	4 maanden

Toelichting

- Eén maand is dertig dagen (art. 88 Sr).
- Het maximum aantal uur taakstraf bedraagt 200 uur (art. 77m lid 4 Sr), tenzij meer dan één taakstraf wordt opgelegd, dan bedraagt het maximum 240 uur (art. 77m lid 6 Sr).
- De vervangende jeugddetentie belooft ten hoogste vier maanden (art. 77n lid 3 Sr).

Art. 36f Sr vervangende jeugddetentie of gijzeling bij schadevergoedingsmaatregel

Omschrijving

De maximale duur van de gijzeling wordt in beginsel bepaald op 0 dagen¹

Wanneer er redenen zijn om af te wijken van het beginsel om de duur van de gijzeling op maximaal 0 dagen te bepalen, geldt als uitgangspunt:

- een maximale duur van 1 maand bij verdachten vanaf 16 jaar ten tijde van het plegen van het strafbare feit (ook als zij inmiddels ouder dan 18 jaar zijn)
- een maximale duur van 10 dagen bij verdachten van 14 of 15 jaar ten tijde van het plegen van het strafbare feit.

De maxima betreffen het totale bedrag van de opgelegde schadevergoedingsmaatregel(en). Dit betekent dat ook in geval er sprake is van meerdere benadeelde partijen waarvoor ook een schadevergoedingsmaatregel wordt opgelegd in totaal, dus voor al die benadeelde partijen samen, de duur van de gijzeling op maximaal 1 maand respectievelijk 10 dagen wordt bepaald.

Overigens kan worden aangesloten bij de oriëntatiepunten voor Meerderjarigen voor de bepaling van de duur daarvan.

Toepassing van gijzeling heft de betalingsverplichting ten behoeve van het slachtoffer niet op (art. 6:4:20 lid 5 Sv).

Art. 77l/36f Sr wettelijke rente en schadevergoedingsmaatregelen²

Omschrijving

Zie LOVS-afpraak Meerderjarigen.

Art. 36e lid 11 Sr bepalen duur gijzeling bij opleggen ontnemingsmaatregel

Omschrijving

Bij het opleggen van een ontnemingsmaatregel bepaalt de rechter ex art. 36e lid 11 Sr de duur van de gijzeling die met toepassing van art. 6:6:25 Sv ten hoogste kan worden gevorderd. Hierbij geldt als uitgangspunt dat in beginsel de duur van de gijzeling wordt bepaald op 0 dagen (expertgroep jeugdrechters, 31 januari 2020). Wordt van dit uitgangspunt afgeweken, dan geldt dat voor elke volle €100,- van het opgelegde bedrag één dag wordt gerekend. De maximale duur van de gijzeling bedraagt drie jaar.*

* Bij feiten gepleegd vóór 25 juli 2020 betekent dit een maximum van 1080 dagen. Bij feiten gepleegd op of ná 25 juli 2020 betekent dit een maximum van 1095 dagen. (HR 1 juni 2021, [ECLI:NL:HR:2021:812](#), en HR 31 mei 2022, [ECLI:NL:HR:2022:805](#))

¹ Deze afspraak is gemaakt in de vergadering van de expertgroep jeugdrechters van 31 januari 2020 met als achterliggende gedachte het rapport van de Kinderombudsman "Laat mij niet zitten. Schadevergoeding en vervangende jeugddetentie in het strafrecht jeugdstrafrecht" van 5 juli 2018, de onmogelijkheid om gijzeling ten uitvoer te leggen in een JJI wanneer de veroordeelde meerderjarig is en het gegeven dat er geen rechterlijke tussenkomst is op het moment van de beslissing tot toepassing van de gijzeling

² Let op: op 1 januari 2020 is artikel 36f Sr zodanig gewijzigd dat niet langer verwezen wordt naar artikel 77l lid 2 Sr. In reparatiewetgeving wordt hier waarschijnlijk in voorzien. Omdat op dit moment onduidelijk is wat de gevolgen zullen zijn, is dit onderdeel in afwachting daarvan nog niet aangepast.

Art. 36e Sr/ 6:6:25 Sv tabel gijzeling

Omschrijving

Er zal steeds sprake moeten zijn van maatwerk. Eventueel kan worden aangesloten bij de afspraak die geldt voor Meerderjarigen.

Art. 36e Sr berekening opbrengst hennepteelt

Omschrijving

Zie LOVS-afspraken Meerderjarigen

Wetboek van Strafvordering

Art. 30-34 Sv verstrekken bandopnamen van de terechtzitting

Omschrijving

Zie LOVS-afspraken Meerderjarigen

Art. 529/530/533 Sv vergoeding verzoeken art. 529, 530 en 533 Sv

Omschrijving

Zie LOVS-afspraken Meerderjarigen

Art. 530 Sv vergoeding reistijd/-kosten en wachttijd raadsman behandeling strafzaak

Omschrijving

Zie LOVS-afspraken Meerderjarigen

Art. 530 Sv geen vergoeding reiskosten raadsman bij behandeling verzoekschrift

Omschrijving

Zie LOVS-afspraken Meerderjarigen

Art. 533 Sv schadevergoeding bij vrijheidsbeneming

Omschrijving	Schadevergoeding per dag
a. Verblijf in een politiecel	€ 130,-- Vanaf 1-1-2026 € 160,--*
b. Verblijf in een JIJ	€ 100,-- Vanaf 1-1-2026 € 120,--*
c. Verblijf in een JIJ in beperkingen of in een extra beveiligde inrichting (EBI)	€ 100,-- + € 30,-- Vanaf 1-1-2026 € 120,-- + € 35,--*

* Op verzoeken die op of na 1 januari 2026 zijn ingediend, is de hogere vergoeding van toepassing.

Toelichting

In deze tabel worden de normbedragen weergegeven voor schadevergoeding wegens de in verzekering of voorlopige hechtenis doorgebrachte tijd in een politiecel of JIJ, indien een zaak is geëindigd zonder oplegging van een straf of een maatregel.

Beperkingen JIJ of EBI

Voor elke dag die in beperkingen in een JIJ of in een extra beveiligde inrichting (EBI) is doorgebracht, wordt boven de standaardvergoeding van € 100,-- (vanaf 1 januari 2026 € 120,--), een vergoeding toegekend van € 30,-- (vanaf 1 januari 2026 € 35,--).

Bepalen aantal dagen

Bij het bepalen van het aantal dagen dat de verzoeker in een politiecel of JJI heeft doorgebracht, wordt zowel de dag waarop de in verzekeringstelling is aangevangen als de dag van de invrijheidstelling naar de maatstaf van een volledige dag vergoed. Ook indien de in verzekeringstelling is aangevangen en geëindigd op één en dezelfde dag en beperkt is gebleven tot enkele uren wordt naar de maatstaf van een volledige dag vergoed.

Een dag die begint op basis van een vergoedingsmaatstaf van € 130,-- (vanaf 1 januari 2026 € 160,--), maar die overgaat in een dag met een vergoedingsmaatstaf van € 100,-- (vanaf 1 januari 2026 € 120,--) wordt aangemerkt als een dag tegen een vergoedingsmaatstaf van € 100,-- (vanaf 1 januari 2026 € 120,--).

Overeenkomstige toepassing

Voor genoemde forfaitaire bedragen zijn van overeenkomstige toepassing op de procedure m.b.t. schadevergoeding na voorlopige tenuitvoerlegging als bedoeld in art. 6:6:20 Sv en schadevergoeding na in verzekeringstelling als bedoeld in art. 540 e.v. Sv.

Art. 6:6:21 Sv omzetting vrijheidsstraf in taakstraf (TUL)

Voorwaardelijke jeugddetentie	Taakstraf (na omzetting)
1 dag	2 uur
1 week	14 uur
2 weken	28 uur

Toelichting

- Uitgegaan wordt van de verdeelsleutel 1 dag = 2 uur
- Het maximum aantal uur taakstraf bedraagt 200 uur (art. 77m lid 4 Sr), tenzij meer dan één taakstraf wordt opgelegd, dan bedraagt het maximum 240 uur (art. 77m lid 6 Sr).